JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
54, Grand' Rue de la S. Porte, 54
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱԼԷՄՔԵԱՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ ՊԱՊԸ ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 54

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՉԵՆ ԴԱՐՁՈՒԻՐ

Մանզումէի Էֆքեար

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԳԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افكار ارمنيجه يومى غزته
صاحب امتياز اوحانس فريد
اداره خانه‌سى باب عالى جاده‌سنده نومرو ٥٤

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿՆ.	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՐՄՍ.
Պոլսոյ համար	80 Ղչ.	45	25 Ղչ.
Գաւառներու համար	80 »	45	25 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ., մէկէ աւելի դուելիք ծանուցմանց համար
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

10 ՓԱՐԱ — ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՄՕՏԵՆԱՅ

Կը մօտենայ գլխաւորաբար ա՛ն պատճառաւ որ պուլկար յարձակողականը այս անգամ ձախողեցաւ, ա՛ն պատճառաւ որ թրքական պաշտպանողականը կորովի եղաւ։

Ձգձգումը անխելի է հետեւաբար, և երբը ի մօտոյ կը թուին մտնել իրենց կանոնական ընթացքին մէջ, որ խաղաղութեան ճամբան է ապահովաբար։

Դարձեալ երբը ցոյց կուտան թէ Պուլկարք այս անգամ պիտի գիջանին գալ ա՛ն պայմաններուն, զորս Տէրութիւնք պիտի որոշեն, նկատի առնելով թրքական պաշտպանողական գծին ամրութիւնը։

Մէկ կողմէն Թուրքիոյ խաղաղասիրութիւնը իր նորագոյն բանակներուն ուժին շնորհիւ, միւս կողմէ պուլկար և դաշնակից բանակներուն յոգնած վիճակը գործերը բերին հասցուցին ներկայ խաղաղիկ հակասութեան։

Կ'երեւի թէ Հագգը վաշա եւս լաւ կը կատարէ իր պաշտօնը զինադադարական վարպետութեամբ, որուն այժ կուտայ Թուրք բանակին ընդդիմութեան ոգին զինուորական ամէն գիծերուն վրայ։

Թուրք թերթերը իրաւամբ կը հերքեն Պուլկարներուն վերագրուած ամէն յաջողութիւն։ Եւրոպական թղթաբերով առնուած թերթերը իրենց վերջին թիւերուն մէջ չունին ո և է մանրամասնութիւն, որ հոս հրատարակուածէն տարբեր բան պարունակէ։ Այս մասին կրնանք ապահովցնել մեր ընթերցողները։

Պէտք չէ կարծել թէ պատերազմական թղթակցի բացակայութիւնն է միակ պատճառը այս լռութեան և պուլկարական կողմէն կարծեցեալ յաջողութեան։ Եթէ իրօք զրոյցներու նայինք, Պուլկարք մեծ յաջողութիւններ տարած են, բայց այս զրոյցները արժէք չունին, որովհետեւ եւրոպական թերթերու մէջ Սօֆիայէն զարնուած հեռագիրները մէջտեղն են, ու անոնց մէջ բնաւ ասանկ յաջողութիւններու արձագանգ չկայ։

Ոչ Պուլայիրի եւ ոչ Ջաթալճայի մէջ Պուլկարները նշանակալից ո և է գործողութիւն չեն մղած, որ արդարացնէ այդպիսի զրոյցները։

Ասոր հետեւանքը ա՛ն միայն կրնայ ըլլալ որ Պուլկարք այս անգամ մօտէն փորձելով թրքական ընդդիմութիւնը, աւելի համաձայնող պիտի երևան, եւ Թուրքերը ծովերէն անդին նետելու իրենց ծրագիրը — ինչպէս զօրավար Սավօֆ կ'աղաղակէր բանակին ուղղեալ իր վերջին կոչին մէջ — պիտի չյաջողցնեն, որովհետեւ չեն կրնար յաջողցնել։

Փիչով գոհ ըլլալու առիթը եկած է Պուլկարներուն համար։

Բացորոշակապէս կը հերքուի Յոներուն Այվալըք, այսինքն ասիական ցամաքին վրայ զօրք հանելու լուրը, և մեր ընթերցողները պէտք է գիտնան թէ Թուրքերը ա՛ն կողմերը կարծուածէն աւելի ուժով են, և Անատօլուի կողմը, դաշնակիցները ալ աւելի քիչ կը յաջողին։ Որքան որ իտալօ-թուրք պատերազմին առթիւ ահագին քանակութեամբ զօրքերը չկան հիմա Իզմիրի մէջ, բայց դիւրին է մտածել թէ Թուրքիա դէպի Այվալըք կամ մինչեւ Տարտանէլի ասիական եզերքները կրնայ դաշնակիցներէն շատ աւելի զօրք թափել։

Հետեւաբար, բոլոր բանաւոր համեմատութիւնները պահելով, Պուլկարները այս անգամ պատճառ մը չունին մերժելու հաշտութեան ո և է առաջարկ և բանակցութեանց կրկին սկսում, երբ ո և է առիթէ օգտուելով Տէրութիւնք հրաւիրեն զինք կանանչ գրասեղանին առջև անցնելու։

Օրուան Նիւթեր

ՆԷՊՕԹԻԶՄԸ ԱԶԳ. ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՄԷՋ. — ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ ՄԸ ՀԱՐՈՒՍՏ ԱԶԳԱՅԻՆԻ ՄԸ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԻՆ ՄԷՋ. — ԲԱՐԱՊԱՆԻՆ ԵՐԿԻՒՂԸ

Ալմաից Նորակազմ Հոգաբարձութիւնը, որ զանազան կուսակցութիւններու պատկանող անձերէ բաղկացած խայտաբղէտ փունջ մը եղաւ, կը խոստանար արդիւնաւոր պաշտօնավարութիւն մը ունենալ։ Բայց դժբախտաբար այս կամ այն քարտուղարին թեկնածութիւններուն եւ կուսակցութիւններէ ոմանց սադրանքներուն երկաթեայ ամուր շրջանակին մէջ պարապնդուեցաւ, այնպէս որ այլ եւս դժուար պիտի ըլլայ օգտակար արդիւնքներ սպասել։

Հոգաբարձութեան գլխաւոր հոգը եղած էր ազգային տուրքերու գանձումին այժ տալ, և նոյն իսկ դիմում ընել տարիներէ ի վեր ազգային տուրք չվճարող ժողովականներու և երեսփոխաններու, անոնց հասկցնելու համար թէ Ազգ. Սահմանադրութեան էական սկզբունքներէն մէկուն դէմ կը մեղանչեն, երբ մէկ կողմէ իրենց պարտքը չեն վճարեր և միւս կողմէ իրենց իրաւունքը կը գործադրեն, ժողովներու մէջ քննադատելով այս կամ այն մարմինը այս կամ այն եկեղեցականը կամ ժողովականը։ Հոգաբարձութեան անդամներէն ոմանք, որոնք իսկապէս օգտակար ըլլալու տրամադրութիւնը ունէին, առաջարկած էին գանձումի այս գործը վարձկան եղբայրներու չյանձնել, այլ իրենք պիտի ստանձնէին, շաբաթը կամ ամիսը անգամ մը փոխն ի փոխ պտտելով վաճառատուները կամ գրասենեակները և այսպէս իրենց անձնական ազդեցութեան և անձնուիրութեան շնորհիւ կարելի պիտի ըլլար տակաւ առ տակաւ վարժեցնել մեր ազգայինները իրենց տուրքը կանոնաւորապէս վճարելու։

Ցոյց տալու համար թէ այսպիսի ծրագիր մը ո՛րքան արդիւնաւոր պիտի ըլլայ, կ'արժէ մէջ բերել հետեւեալ իրողութիւնը.—

Քանի մը տարի առաջ, երբ Անատօլուի բարենորոգմանց հետազօտող յանձնաժողովը կը պատրաստուէր գաւառները երթալ, Ազգ. վարչութիւնը որոշեց իր կողմէ պատուիրակ մը ընկերացնել և այս պաշտօնին կոչեց Իզմիրի Երեսփոխան Աւաշնորդը։ Ծախքերու համար պէտք եղած հարիւր ոսկին վաճառականներէն պիտի հաւաքուէր։ Այն ատենուան Ազգ. Իշխանութիւնը մեծ յոյս չունէր որ կարելի պիտի ըլլար հաւաքել այս գումարը, բայց դարձեալ Պատրիարքարանի պաշտօնեաներուն մէջ չէր պակսեր մէկը, որ առաջին պատկառելի երեւոյթ մը և մանաւանդ խօսելու դիւրութիւն ունէր։ Յիշեալ պաշտօնեան, քարտուղար մը ալ ընկերացնելով իրեն հետ, գործի ձեռնարկեց և նախ ուղղուեցաւ հարուստ ազգայինի մը գրասենեակը։ Բարապանը, որ այս կարգի գործերու մէջ աւելի փորձառու կը կարծէր ինքզինք, խորհուրդ տուաւ հոն չերթալ, որովհետեւ անպայման պիտի մերժուէր, ինչպէս իրենք մինչեւ մերժուած էին։ Բայց պաշտօնեան ականջ չկախեց և յիշեալ հարուստին ներկայանալով ա՛յնպիսի պերճախօսութեամբ բացատրեց իր դիմումին նպատակը, որ ժլատ կարծուած ազգայինը իսկոյն պանքնոտ մը յանձնեց, ինչ որ հրաշքի պէս բան մը կը նկատուէր այդ անձին նկարագիրը ճանչցողներուն համար։ Հարիւր ոսկին մէկ շաբաթուան մէջ հաւաքուած էր։

Այս պարագան ցոյց կուտայ թէ անձնական դիմումը ո՛րքան մեծ ազդեցութիւն կը գործէ և Ալմաից Հոգաբարձութեան անդամները, որոնք իսկապէս օգտակար ըլլալու համար այս ձեւով դիմումներ պիտի ընէին, հիմակ ինչո՞ւ Ազգ. տուրքերու գանձումի գործը յանձնեն երկու վարձկան հաւաքիչներու։

Բայց մենք աւելի որոշ օրինական կէտի մը մասին դիտողութիւն պիտի ընենք, քանի որ երբէք իրաւունք չունինք պնդելու որ Ալմաից Հոգաբարձութեան անդամները պարտաւոր են իրենք անձամբ կատարել գանձումի այդ գործողութիւնը։ Եթէ ընեն, կը գովենք. բայց չընելնուն համար չենք կրնար պարսաւել զիրենք։

Մեր դիտողութիւնը կը վերաբերի երկու հաւաքիչներու ընտրութեան եղանակին մասին, որ թերի է և կասկածներ կը ներշնչէ թէ այս կամ այն ժողովականը, այս կամ այն հատուածը իրենց մարդիկը կը զետեղեն ազգային պաշտօններու մէջ։ Հին ատենէն ի վեր այսպէս եղած է Պատրիարքարանի մէջ։ Օրուան զօրաւորները միշտ առաջ քշած են իրենց մարդիկը, առանց երբեք օրինական ճամբով դիմելու։ Այսօր նոյն իսկ մանաւոր հաստատութիւններ պաշտօնեայի պէտք ունեցած ատեն լրագրական ծանուցումով կը հրաւիրեն արժանաւորները և մանրակրկիտ քննութենէ մը ետք մ՛ան կը կատարեն ընտրութիւնը։ Հանրային հաստատութիւններ առաւելապէս պարտաւոր են հետեւիլ այս ընթացքին և պաշտօնները բոլորին կարելի ըլլալ ընել, այս կամ այն անձին յանձնարարութեան կամ թելադրութեան վրայ, այլ արժանաւորները գտնելով թեկնածուներու մէջէն, որոնք պէտք է հրաւիրուին լրագրական ծանուցումով։

Շատ կը փափաքէինք որ Ալմաից Հոգաբարձութիւնը այս ուղղութեամբ գործէր, տեղի կամ առիթ կասկածներ չհրաւիրելու համար իր վրայ։

ՀՐԱՉ

Էս քո տեսած անտրգ բաներ՝ էզ, գերանդի, եարմ ու բոն,
Քո քար-հալին դարման ու դեղ հէ՛նց տրանցից դուրս պիտ՝ գայ.
Բաշխել են ու դեռ կը բաշխեն վաստ-օխտին օրհնութիւն.
Էս աշխարհում ամէն բանից բարձր դաստ՛ր տրանց դուն։

Թէ գան մի օր քեզ ասելու. «Դէ՛ն չպրտիր արօրը»,
Դէ՛ն, քե՛զ լինի բոլ ոսկի. Նրանից է՛լ բարօրը,
Վառ-հաւատին աչք տնկել մի՛, ձեռ երկարել մի՛ իսկի։

Մշակ լինել անգի՛ն բան է. հողին կը տայ ցա՛նքը կեանք.
Արօրն անգին մի գործի է. տաք-քրտինքն է՛լ խինդ-բերկրանք,
Ձեռ վայելի տրանց իսկի՛ թէ հետեւես տար-խօսքի։

Թարգ. ԼՈՐԻՍ — ՄԷՀՄԷԴ ԷՄԻՆ

ԴԻՊԻ ԶԷՅԹՈՒՆ

Կիլիկիոյ վեհափառ Ս. Կաթողիկոսին հեռագրական հրամանին վրայ՝ անմիջապէս մեկնեցայ դէպի Զէյթուն, ուր իբրև և իրողութիւններ չարամտօրէն չափազանցող ու խեղաթիւրող թիւրք պաշտօնատարը իրենց համբաւեան շրջանին ժողովուրդներով ա՛յնքան յառաջ ու ծայրայեղութեան տարած էին խնդիրը որ, ներքին գործոց նախարար Տալէաթ պէյը բացարձակապէս կը խօսէր Պատրիարքին թէ՝ «Զէյթունի և Կակիթսոնի կողմերը հայ հրոսակախումբեր կազմուած, անտառներն ու կիրճերը բռնուած են, որով ստիպուած է կառավարութիւնը զինուորական ուժեր խրկել այդ կողմերը»։ Կեդրոնի կառավարութեան մէջ կը պտտէր Հալէպի կուսակալը։ Ու այս վերջինին միջոցաւ ալ կը պտտէր Զէյթուն մէջքայլեքի պէյը ու Զէյթունի թուրք պաշտօնէութիւնը։

Այս վերջիններուն ծրագիրը այն էր որ, մէկ կողմէն չարաչար նեղելով Զէյթունը անոր ըմբոստ ոգին արթնցնել, և միւս կողմէն կեդրոնի կառավարութեան միջոց պատրաստել տոխառեսային վտանգ մը սանձելու համար այս լեռնային հայութեան գլխուն։

Հակառակ ձմրան սաստկութեանց բուք ու բորանին, առժամեայ ճամբորդութենէ մը յետոյ մենք բարձրացանք Տաւրոսի ձիւնապատ սարերը, ուր խուզող ու իր գործերով զգալած գտանք Զէյթունի հայութիւնը։ Չէ թէ Զէյթունն իրենց իսկ էր զարմանալի, լռելով իր ժողովուրդին մասին եղած ստոր զրոյցներն ու անհեթեթ զրպարտութիւնները. մենք քանի մը զինուորական գօտալի երաւ և կարգ մը փախստական ամբաստանուածներու խնդրէն զատ, արտառոց բան մը չգտանք, ու անմիջապէս իրողութիւնը հեռագրեցինք Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին Պատրիարքարան և Հալէպի կուսակալին։ Ճամբու տուրքի համար տաստիկ կը նեղէին ժողովուրդը, մինչ Զէյթունցիք ոչ թէ իրենց համար, այլ իրենց գրաստներն իսկ երթ ու դարձի ճամբայ չունէին, հետագրեցինք կուսակալին որ թողուու գանձէ այս Զէյթունի աղքատ ժողովուրդին, ու երբ կառավարութիւնը ճամբաները չինելու ձեռնարկէ, Զէյթունցիք պատրաստ են անձամբ աշխատելու։ Ոչ թէ տուրք տալ չեն ուզեր, այլ չունին որ տան, ու յաջողեցանք առժամապէս դադրեցնել տալ տուրքի այդ գանձումը։

Մեր Զէյթուն հասնելէն հինգ օր վերջը հոն հասաւ Մարաշի կառավարիչն ալ, որուն հետ խորհրդակցեցանք զինուորական գաւառներու և նախապէս 4 տարի առաջ ներման արժանացած և տակաւին Մարաշի ու բարեխիտ գառակած պաշտօնէից կողմանէ մահուան դատապարտուած եօթը փախստականներու անպայման ներման մը ձեռք բերելու մասին։ Մենք հարկ եղածը գրեցինք Պատրիարքարանին եւ կառավարիչն ալ Հալէպի կուսակալին։ Այս կառավարիչը որ ընիկ Սելանիկցի է եւ պաշտօններ վարած է Սերվիչէի կողմերը և լաւ ուսումնառուած է լեռնական ժողովուրդի մը հոգեբանութիւնը, շատ նպաստաւոր խօսեցաւ այս ժողովուրդին մէջ թեմական Զէյթունցիներուն մասին և իրաւունք տուաւ մեր պահանջումներուն, բոլորովին մեր կառավարութիւնը ինչ բարեկարգութիւններ բրած է հոս որ անոր արդիւնքը սպասէ, մարդիկ ոչ ճամբայ ունին եւ ոչ գործ, մարդու պէս ապրելու ամէն միջոցէ զուրկ են մնացեր, պէտք է առանց դիւրութիւններ ընծայելէն, մշակելի հողեր տրուելու է. ճամբաները շինուելու են», ու այս խօսքերէն երկու օր յետոյ իրենց այս մասին գրի առած տեղեկագիրը կարդաց և խրկեց Հալէպի կուսակալութեան մենք ալ տեղւոյն քաղաքական ժողովին ու առաջնորդներու կանչելով խորհրդակցութեամբ Զէյթունի պէտքերն ու պահանջումները պարունակող բարենորոգմանց ծրագիր մը շինեցինք որ առօրեագրութեամբ խրկուեցաւ, օրինակ մը Սրբազան Կաթողիկոսին, օրինակ մըն ալ Ազգ. Պատրիարքարան յարմար պարագային Բ. Դուռ մատուցանելու համար։ Այս բարենորոգմանց ծրագրին կցուեցաւ 250 տասնինը առաջ Սուլթան Մուրատ Դ.ի մէկ կայսերական հրովարտակին պատճէնը, որուն իսկութիւնը դժբախտաբար այրած է 18-րդ Զէյթունի մեծ հրդեհին։ Սուլթան Մուրատ նկատողութեան առնելով Զէյթունի լեռնային ու քարոտ վիճակը, մշակելի հողեր չունենալը, բնակչութեան զուտ հայութիւնը, շատ գեղեցիկ և ժողովրդական զարգացման և խաղաղ ու ապահով յառաջացման համար առանձնաշնորհումներ տուած է, բայց դժբախտաբար յետոյ առանց ոչ մէկը չգործադրուելէն զատ, Զէյթուն ենթարկուած է դարերէ ի վեր ուսապատական և բռնապետական հալածանքներու և յարձա-

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

— Ոսկի՛, ոսկի՛...
— Ջէ՛, Ամիրխան, էդ մասա քո մաքիդ խա՛ն.
Նոկաթե դարն է ներկայիս. ոսկին հանեն կախազան.
Կաթ-երկաթին ծուռ-ծուռ այղը ծոյր կ'եզնի պարտական.
Ու զօր-գիշեր ռակու հոմար զառանցում է մշակն։

ՄԱՀՈՒՋԱՓ ՄԵՆԱՄԱՐՏ

Կէս ժամէ աւելի միջոցի մը մէջ, ճամբորդները պատեցաւ ատենէն քիչ հեռի անապատելի յուղումի մը նշաւակ, ժամուն, թխպաններուն երգին գեղեցկութենէն յափշտակուած, նախ արեւուն յարաճուն փառքէն, որուն ուղղակի ճառագայթները տաղարթներուն մէջէն անցնելով կուգային իր ոտքերուն տակը, ատուերներուն և լոյսի հոսող խաղ մը յարգարելու։ Իր մտածումները այլեւս իրեն չէին վերաբերեր. կարծես ամպին վրայ կը քալէր. նոր չանենուածութիւն մը, ո-բուն նմանը չէր երեւակայած բնաւ թէ կարելի էր գտնուիլ։ Որովհետեւ երբեք այս ժամէն առաջ մարդիկ Օլիս Մացումի սիրահար եղած չէր։ Կ'անդրադառնար թէ ա՛յս զգացումը ի՛նչ գոյներով կրնայ զարդարել ընութիւնը իր աչքերուն առջեւ։ Առաջին անգամ ըլլալով կը տեսնէր անոր գեղեցկութիւնը և կը շլանար։ Փայլուն, զանազան պատկերներ կը պարզուէին իրեն աչքեւ. կեանքը իրեն աւելի գեղեցիկ, աղուոր կախարդիչ կ'երեւէր։ Անծանօթ գերագոյնութեան մը տիրած էր իրեն. խոր մը կ'եռար իր երակներուն մէջ, ուղեղը կ'եփէր։ Իր բոլոր ծրագիրները, իր կացութեան ճաշոզ վտանգը, խաղացուած յուսահատ խաղը, այս ամէնը քաշուած էր իր տեսողութենէն, անցած էր երկրորդ կարգին։ Հրեշտակի մը դէմքին պատկերը միայն կը տեսնէր, արհամարհոտ ծիծաղի մը խայտիչ վանկը միայն կը լսէր...

Այսուհանդերձ նուազ ապշահար չէր Միսա, թէեւ չափազանց վարժուած էր ինքզինքը վերլուծելու, և կը ճանչնար իր վրայ խաղացող հրապոյրին ուժը։ Անգամ մը կեցաւ և դէպի արեւը վերցնելով իր դէմքն և կլոր երեսը լռեցուց սա՛ հեգնանքը.

— Ե՞ս, քաւ, կարծես թերահաւատ։ Ասանկ բան ինծի կը պատահի՞։ Ես որ ինքզինքս անխոցելի կարծած էի, հիմա զո՞հ պիտի ըլլամ այս գծուծ յիմարութեան...

Բայց ի զուր կ'օրօրուէր խօսքերով, կը զգար թէ ընդհանուր Օրէնքին համաձայն, իր յիմարութիւնը արդէն սիրելի էր իրեն, և աշխարհի ոչ մէկ բանին փոխարէն պիտի չհաւանէր զրկուիլ անկէ։ Մնաց որ հպարտ էր իր ընտրութենէն։ Եթէ քիչ առաջ կ'ըսէր թէ Սալթօ իրեն հաւասար հակառակորդ մըն էր, հիմակ ալ կը մտածէր թէ Միւրիէլ իրեն արժանաւոր հարս մը պիտի ըլլար։ Դեղանի ամենէն գեղանիներուն մէջ. արեւու ճառագայթի մը պէս խարտեաչ. իրեն պէս աչնուածին, խոհուն և անխռովի, անորմէ ուրիշ ո՞վ աւելի յարմար էր ազնուական Մացումի կեանքին մասնակից ըլլալու համար։

Ոչ թէ սակայն ո և է զգուանք կը խանգարէր իրեն բանաւոր հրատապ կիրքին։ Զաւուրնութիւնը միայն կը խօսէր։ Միւրիէլ իրենը պիտի ըլլար։ Գալով թէ ա՛ն ի՛նչ կրնար մտածել կամ զգալ, չէր իսկ խորհեր միջոցը անցնել ասով։ Սիրոյ մէջ փոխադարձութեան խնդիրը, որ այնքան կարեւոր է արեւմուտքի մարդուն աչքին, ո և է դեր չէր խաղար արեւելցիին միտքին մէջ։ Միւրիէլ Թրէյսի, ազնուական գարմի մը խորթ աղջիկը, իր աչքին գեղանի գերուհի մըն էր ալ եւս, հակառակ այն բուան բարքին, զօր ան վառած էր իր ծոցին մէջ, և հակառակ բոլոր այն առաւելութիւններուն զորս նշմարած էր անոր մէջ գինովութեամբ։

Ժամէ մը շատ աւելի էր որ այսպէս կը խորհէր, երբ իրականութեան յիշատակը, ներկայ ռազմաղութեան զգացումը եկան զարնել իրեն յանկարծ. Ուժգնապէս ցնցուեցաւ։

— Բաւական երազեցինք։ Պէտք է գործել։ Պէտք է համակերպեցնել այդ յամառ։ Տեսնենք... ո՞ր լարին վրայ յարձակինք։

Վայրկեան մը խորհրդածեց. յետոյ ծիծաղը լսուեցաւ. ահարկու ծիծաղ մը՝ որ լռութիւն պարտաւորեց անտառին այգածին երգը երգող թռչնոց խաւմ թին։

— Շատ պարզ է. զգացումին յարգանք. Նորէն տանր ճամբան բռնեց և պատուած կինը կանչելով թուղթ մը յանձնեց անոր զոր քիչ առաջ մրոտած էր, ու ելնելով բերանացի հրահանգներ, զորս երկնայ տուաւ մանրակրկիտ կերպով. Կինը զինքը գոհ ընելու աստիճան պատուէ խանելով դուրս ելաւ իր հրամանները գործադրելու, և գրեթէ քառորդ վայրկեան սպասել է վերջ Մացումի սանդուխէն վեր ելաւ՝ մտաւ իր բանտարկեալին մօտ։

Միւրիէլ ոտքերին վրայէն ելած էր փականքին մէջ բանալին ճանչնալը լսելով, բնազդաբար սեննակին հեռաւոր մասը քաշուեցաւ։ Միակ պատուհանին լոյսը դիմացէն կ'իյնար իր երեսին վրայ, լեալիք լուսաւորելով իր արգաստային գեղեցկութիւնը։ Ծարօնցին կեցաւ դիտեց զայն։ Իր հրացին նայուածքը կը պարփակէր զայն։ Միւրիէլ զգաց անոր իրեն վրայ վազելը բուի մը պէս։

— Կուգամ ձեր պատասխանը առնելու, արտաբերեց վերջապէս։

— Տուի ձեզի, վճռական է, ըսաւ Միւրիէլ հանդարտօրէն։ Եւ հիմա վերջացնենք, եթէ կը հաճիք, կատակերգութիւն մը որ չափազանց երկար տեւեց։ Ազատ թողուցէք զիս որ հեռանամ, եթէ կ'ուզէք նուազեցնել ձեզի սպառնացող վրէժխնդրութիւնը. որ անխուսափելի պիտի ըլլայ, կ'իմացնեմ ձեզի, ով որ ալ կ'ուզէք ըլլաք։

Միսեն ի մէկ չպատասխանեց, ու գուսած ըլլալով հայեցողութեանը մէջ այս դէմքին որ մէն մի երկվայրկեան աւելի պայծառ կ'ըլլար իրեն, սքանչացած լռելով այս թինդ ձայնը որ թէյնամական խօսքեր կ'ըսէր իրեն։

Երբ ա՛յս կէտին վրայ էր, դուռը զարնուեցաւ։ Բանալին հանելով բացաւ, և պահապան կինը երեւցաւ, ձեռքը բռնած պնակ մը որ դիւրաւ կը ճանչցուէր իրեն հեղաքրքրութենէն եկած։

— Աս՛կէ ինծի յանձնեցին ձեզի համար, պարոն։

Առաւ թուղթը, ճամբեց կինը, և դուռը կրկին գոցելէ վերջ, պահարանը պատռեց, աչքէ անցուց հեռագրական գիրը։

Եւ Միւրիէլ որ անոր կը նայէր, երբ անիկա աչքերը թուղթին վրայ ծռած էր, տեսաւ որ այդ անզգայ դէմքը յանկարծ այլայլուելով ճշմարիտ խանդավառութեան կերպարանք մը առաւ։ Կրկին կարդաց հեռագիրը, կարծես վստահ ըլլալու համար թէ չէր սխալեր։ Ծալլեց զայն խնամով, գրպանը դրաւ, և գլուխը վեր առնելով օրիորդին նայեցաւ յաղթական ժպիտով մը։

— Անօգուտ է ինծի համար, օրիորդ Թրէյսի, ձեզի աւելի տաղտուկ պատճառել։ Ձեր ինծի տալ ուզած անդեկութիւնը ես անկէ ունիմ։ Ձեզի ըսած էի, ինծի համար զայն ձեռք բերելը քանի մը ժամուան խնդիր է։ Եւ սովորութիւն չունիմ հաշիւներուս մէջ սխալելու։ Սրբօ կէս ժամ առաջ Արթըր Հիւկօի թուղթը առեր ճանչնալու շատ մօտեցած էր, այս թուղթը անա անոր գաղտնիքը կը յայտնէ ինծի։

Միւրիէլ իր բոլոր քաջութեան հաւաքածն չկրցաւ զսպել վիշտի աղաղակ մը։ Այս ճարտար մեքենայութենէն բոլորովին խաբուած կը դիտէր սարսափով, յուսահատութեամբ այս անծանօթը. այս տաքարականը որ առանց իրեն գիտնալուն թէ ինչո՛ւ համար, կը խոշտանգէր զինքը, կը հետապնդէր, կը հալածէր զայն որ իրեն կեանքէն աւելի գեղեցիկ էր, և կ'ախտատէր անոր կործանումին...

(Շարունակելի)

կումիտէրու, որոնց սակայն կուրծք է տուած զէնք ի ձեռին իր գոյութիւնն ու կեանքի բոյնը պաշտպանելու համար։ Համբառեան շրջանին երբ Ալպանացիները իբր «Անֆան Կաթէ» չոյուած ու փայփայուած ամէն շնորհներու կարժանանային, անդին Զէյթունի օսմանցի զաւակները կը պաշարուէին Էօքճէմ փաշայի և Ալի պէյի բանակներով և 100 000 պաշը պօզուքներով, բայց այդ լեռնական ափ մը հայութիւնը յաղթական կը մնար իր գրաւած դիրքին ու պատէշին վրայ միրաւոր առիւծի մը պէս անպարտելի, իր բարձրաբերձ սարերն ու ժեռուտքը զըլուխ չէին խոնարհեր բռնութեան բառնցքին առջեւ։ Եւրոպական միջամտութեամբ խոստումներ եղած էին Զէյթունի բարեկարգութեան մասին, սակայն դժբաղդաբար բոլոր այդ խօսքերն ու խոստումները թղթի վրայ մնացին ըստ վաղեմի բարի սովորութեան արեւելեան դիւանագիտութեանց։

Սահմանադրութեան վերահաստատուելէն յետոյ Զէյթունի զօրանոցը գտնուած զօրքերը հեռացուց արդի կառավարութիւնը, նոյն իսկ խոյոր թնդանօթ մըն ալ քանդեց ժողովուրդին աչքին առջեւ, առ որ կը նշանակէր ազատութեան եւ եղբայրութեան առաջին նշանն ու քայլը, թէ Զէյթունի հայութիւնը այլ եւս ազատօրէն ինքզինքը, թէ դարերէ ի վեր իր սրտին ու մտքին վրայ ծնչող կասկածանքի ծանր բեռը մէկ կողմ կը ձգուէր, ու ժամանակ մը զօրանոցը պարապ մնաց ու նոյն իսկ անխնամ և Զէյթունցիք երբեմն օդաւն նայիլ անոր, որպէս զի անձրեւէն ու ձիւնէն «խարապ» չըլլայ անիկա։ Բայց երբ Ատանայի աղէտը եղաւ տեղի ունեցաւ, Զէյթունցիք ապշահար սոսկացան մնացին, ու երկար ատեն սպասեցին որ սահմանադրական մեր կառավարութիւնը արդարութիւնը գործադրէ, անմեղ հայերու արիւնով ներկուած ձեռքերը պրկէ ու չզթայէ, սաւո՛ղ սակայն որ արդարութիւնը ուշացաւ։ Զէյթունի հայութիւնը սակայն, բոլոր այս հակասական եղանակներուներու հանդէպ՛ դարձեալ զգաց իր արդար պայմանթը, ինչպէս տարի մը առաջ նոյն իսկ Զէյթունի մէջ երեք Թուրք պաշտօնէից ձեռքով գնդակահար սպաննուած հօրսի մը ոճրին առջեւ, ու եթէ Զէյթունցի հայերը՝ բոտ Մարաշի, Էլպիստանի մեր Թուրք հայրենակիցներու ամբաստանութեանց, ըմբոստ ու ապստամբ համ խառվարար եղած ըլլային միթէ այս բոլոր զարհուրելի դէպքերը լուսաքօյն ու պատեհ առիթ մը չէր ծառանալու համար անոնց դէմ, որ մարդկային կեանքն ու պատիւը արդարութիւնն ու օրէնքը ու ամէն սրբութիւն ոտքի տակ էին առած։

Ամէն ատեն որ, մեր Օսմ. կառավարութիւնը իր զինուորները զէնքի տակ կանչել ուզէ արտաքին թշնամիի մը դէմ պատերազմելու վտանգին առջեւ, Զէյթունի մօտն ու չուրջը գտնուող մեր Թուրք հայրենակիցները, մանաւանդ Մարաշի և Էլպիստանի, վկվուրկ մըն է կը հանեն թէ «մենք զինուոր չենք կրնար երթալ, թէ Զէյթունն ապստամբած է, թէ կաղոտամբի. թէ մեր լնտանիքները անպաշտպան չենք կրնար ձգել»։ Այս վրան բայց սուտ պօռչտուքները թէեւ ինքը կառավարութիւնն ալ գիտէ և հասկցեր է, բայց իր կասկածանքն ալ չէ կրցեր վերցուցեր Զէյթունի վրայէն, մէկ կողմէն զինուոր կառնէ ու կուղէ և միւս կողմանէ զինուորական ուժեր ու թնդանօթներ կը խրկէ անոր վրայ։ Մենք առաջ օր մնացինք Զէյթուն, ու յետոյ անցանք Ֆռնուզ, Միխալ, Զուլֆար Հիսար, Գաբաղոն, Կապան, Շիվիլիք, և Սէնիճէ Գոլէ Հայ գիւղերը, ուր Զէյթունցի փախստական բանկուս պատրուակին տակ զինուորական ուժեր խրկուած են և բազում ռազմանիւթ։ Ատ խրկուած զինուորները սակայն խեղճ ու իր գոմեշրովը զը-ղող Հայ գիւղացիները նեղելէ զատ ուրիշ բան բրած չունին, փոխանակ Կապանցի երեք հայերը սպաննող «Ճէնկէթ» անուն ոճրագործն ու իր կողմամբ «Զէթէ»ները ձերբակալելու, փոխանակ Զիւլֆիզար օղլու Հաճի պէյ բռնուած բանալեան ու իր Թօրիմ աղան սանձահարելու, որոնց մարթին աւտերնին արձակ համարձակ կանցնին կը դառնան առ խրկուած զինուորական ուժերու պահակներու աչքերուն առջեւէն ան ու սարսափ ազդելով անզէն հայ գիւղացիներուն, որոնք չարունակ կը խոյտանգուին կը ծեծուին ու կը բանտուին Զէյթունցի փախստականներ կը պահէքի զրպարտութեամբ։

Մարաշէն Հալէպ վերադարձի օրս կառավարիչ պէյը, մութակաւն նամակի մը մէջ ներփակած կը խրկէր ինծի նոյն օրուան հեռագիր մը, ուր կ՚ըսուէր թէ «Զէյթունի և Հաճընի «սօրդ»ներուն աֆ եղած է,» առ «սօր» բառին դէմ բողոքելի, ու դարձեալ կը բողոքեմ զայն գործածող կեդրոնին. ոչ Հաճըն, զոր կը ճանչնամ, և ոչ ալ Զէյթուն որ անձամբ անձին տեսայ, սօրերը գոյութիւն չունին, անոնք Մարաշի մեր Թուրք հայրենակիցներո.ն և կարգ մը մոլեռանդ պաշտօնէից հիւանդ երեւակայութեանց մէջ ստեղծուած բաներ են, որոնց իրական գոյութեան ալ դժբաղդաբար կը հաւատայ կեդրոնի իշխանութիւնը։ Աւր չատ ցաւալի է որ սա սահմանադրական շրջանին ալ, ուր հայն ալ իբր օսմանցի ու սա երկրին զաւակը կը պատեւ ազմի արտաքին թշնամիին դէմ ու կը մեռնի, միւս կողմանէ սակայն Օսմ. կառավարութիւնը դեռ հաւհատական պղտոր ակնոցով կը դիտէ հայը, մինչ մենք Հայերս անկեղծօրէն կ՚ըսեմ միամտօրէն հաւատացած ու համոզուած էինք որ, նոր կառավարութիւնը՝ յառա՛ջ կոչուած, փշրած ու մէկ կողմ նետած է անմեղներու արիւնովը պղծուած ու պղտորած հին ակնոցը,

Մեր սահմանադրական կառավարութիւնը Զէյթունի պէտքն ու պահանջքը չնչելով և բարենորոգման ծրագիրը գործադրելով առաջքը առած պիտի ըլլայ ապագայ ամէն անպատեհութեանց, որուն պատասխանատուութիւնը պիտի ծանրանայ իր ուսերուն վրայ, Զէյթունցիք իբր այս երկրին զաւակը եղբայրաբար պիտի կուզեն իրենց գրկից Թուրք ու Չէրքէզ հայրենակիցներուն հետ բայց պաշտօնեաներու անճարակ, զեղծարար, մոլեռանդ թելադրանքներով է որ մինչ խանգարուած է ու կը խանգարուի այս եղբայրական ներդաշնակութիւնը։

ՆԵՐՍԷՍ ԵՊՍ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

ՀԱԼԷՊ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

«Թանին» վերլուծելով ներկայիս եւրոպական ընդհանուր քաղաքական աշխարհը զբաղեցնող ապագապալի խնդիրները, հետեւեալ տողերը կը գրէ անոնցմէ ըղխող հաւանական կացութեան և Թուրքիոյ վիճակող բախտին մասին.— Քանի մը օրէ ի վեր ստնուած հեռագիրները և թերթերը ցոյց կուտան թէ արդէն Եւրոպան նախապէս ծնչող խառնակ մըթնոլորտը այժմ աւելի լեռնակ վիճակ մը ստացած է։ Եւրոպական խաղաղութեան ամենէն աւելի սպառնացող երկու խընդիրներ վերջերս փոխանակ մեղմանալու, ընդհակառակը աւելի ծանրակշիռ հանգամանք մը ստացած են. այս երկու խընդիրներն են, Աւստրեւուս անհամաձայնութիւնները և պուլկարեւռուսմէն վէճը։ Առաջինը իր մէջ կը պարունակէ նաեւ երկրորդը։

Աւստրիոյ կայսրութեան մէջ պատերազմամէտ հոկայ հոսանքին դէմ կեցող միակ կենդանի թումբը կը ներկայանայ Ֆրանց-Եօզէֆ կայսեր անձը, որ իշխան Հոհէնլոհէէի հետ Զարին նամակ մը ղրկած էր։ Իշխանը ճամբայ ելլելու պահուն, բոլորը իբրեւ խաղաղասիրութեան և համաձայնութեան նշան նկատելով զայն, կը ծափահարէին. Մենք չյուսալքցինք այդ ծափերուն ընկերանալու։ Ընդհակառակը այս քայլը ապացոյց մըն էր թէ ձգտումը իր գագաթնակէտին հասած էր։ Իրողութիւնները մեր կարծիքը հաստատեցին։ Այժմ ամբողջ մամուլը միացած, կը յայտարարէ թէ յիշեալ նամակը անոն կուլթեամբ վերջացաւ։ Թէեւ Զարը իր նամակին մէջ Սլաւներուն հանդէպ բացրովին բացէ ի բաց պաշտպանութիւն ցոյց չտուաւ, սակայն իր նախարարները կը պնդէին որ Շերբան Գարաստղի որուէ։ Զարը անձամբ Սլաւներուն կող մ որուած և Թուրքիոյ ու Աւստրիոյ դէմ չատ յստակ բնոյթ մը կրող հռչակերթը մը զօրավոր մը ղրկեց և իր ուրախութիւնը յայտնեց։ Զարին կողմէ կատարուած այս քայլերութեան քաղաքական իմաստը բացատրութեան չկարօտիր։

Ամենէն լաւատեսները անգամ այս կարծիքէն են։ Ոչ մէկ քայլ առնուեցաւ դէպի համաձայնութիւն, Նամակներու փոխանակութենէն ի վեր։ Աւստրիոյ 900 հազար զինուորներ մինչեւ հիմա զէնքի տակ են... Ռուսիոյ հարիւր հազարաւոր զինուորները, որոնց արձակման ժամանակը հասած էր, մինչեւ հիմա չարձակուեցան։ Հեռաւոր եղբայրը այժմ կ՚ըսեն թէ երանի թէ այս նամակները չղրկուէին, որովհետեւ գոնէ ներկայ վիճակին առջեւ այդ միջոցներուն գիմելով անոր առաջքը առնելու յոյսը մնացած կ՚ըլլար։ Համաձայնութեան հաւանականութիւններ անա այս կերպով աչքնչացած կ՚ըլլան։

Այժմ Աւստրիա Ալպանիոյ սահմանագծին և Շքոտրայի խնդրին մասին, առանց բարդ համբանները ըմբելու, ուղղակի պարզ կերպով յայտնեց իր տեսակէտը, իսկ Ռուսիա ասոր բոլորովին հակառակ նպատակակէտ մը կը հետապնդէ։ Հիմա այս սաստիկ իրարմէ հեռու այդ երկու տեսակէտները ո՛ր միջնորդ և բարեփոխիչ այժմ իրարու պիտի մօտեցնէ։ Այս աղէտալի խնդրին հետ սերտ կապակցութիւն ունեցող երկրորդ խնդիր մը եւս կայ, որ նոյնպէս Եւրոպայի հանգըստութիւնը մեծապէս կը վրդովէ։ Նոյն իսկ կարելի է ըսել թէ վ՚երջինը ուղղակի կ՚ազդուի առաջինին ստացած ծանրակշիռ հանգամանքէն։ Պուքրէշը Վիէննայի հետ այն սաստիկ սերտ կապուած է որ, Վիէննայի ջերմաչափին վրայ ադող պզտիկ հով մը Պուքրէշի մէջ անագին փոթորիկ մը առաջ կը բերէ և Ռումէնիոյ ու Աւստրիոյ համաձայնութեան հաւանականութիւնը երբ կը նուազի, Ռումանիա Պուլկարիոյ դէմ իր ձայնը աւելի կը բարձրացնէ։

Հեռագիրներու հաղորդածին նայելով, կը թուի թէ Ռումանիա անմիջապէս իր վերջնագիրը պիտի տայ Պուլկարիոյ։ Մեծ Տէրութիւնները խնդիրը այս սաստիկանին չհասցնելու համար երկու կողմերուն խորհուրդ տալ որոշեր են... իսկ Պօլքանեան պատերազմը ցոյց տուաւ թէ պատերազմելու որոշում տուող պետութիւններուն տրուած այս կարգի խորհուրդները ի՛նչ ծիծաղելի հետեւանքներ կ՚ունենան։ Եթէ աւստրեւուս անհամաձայնութեան առաջքը չառնուի, բնականաբար Տէրութեանց Ռումանիոյ մօտ կատարած դիմումները կատակերգութեան բնոյթ կ՚առնեն։ Իսկ եթէ Աւստրիա և Ռուսիա համաձայնին, արդէ Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ առագաստները ջուրը կը մտնեն։

Ալպանիոյ, Շքոտրայի և Թերեքս Սալոնիկի խնդիրները եթէ Աւստրիան եւ Ռուսիան անելի մը առաջնորդեն. Տէրութեանց բարեկամական ձայնը Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ վարիչներուն զայրոյթը չհերնար մեղմել։

Գալով մեր տեսակէտին, մենք այլեւ յուսահատ ենք իրենց իրական չահերը ըմբռնելու անկարող Ռումէն դիւանագէտներուն մեր նպատակը հասկցնել ու էն և միմիայն պիտի բաւականանանք խնդրին ընական ընթացքին հետեւելով։ Պատերազմի ըլլալով հանդերձ անոնց այս դժուարութեանց առջեւ պարզ դիտողի մը դիրքը պիտի բռնենք, միայն քաղաքական պարտք կը համարենք կէտ մը չուրջ Ռումանիոյ պետական մարդոց ուշադրութիւնը հրաւիրել։

Եթէ Ռումանիա պատերազմ պիտի ընէ, թող վայրկեան մը առաջ ընէ, եւ եթէ որոշած է չպատերազմել, ժամ առաջ թո՛ղ զայն յայտնէ բոլորին, որովհետեւ իր կորսնցուցած իւրաքանչիւր վայրկեանը մէկ բանակի մը փոխարէն է։ Ուրիշ կէտ մը եւս, եթէ պատերազմ պիտի ընէ, թող ամբողջական ընէ, միայն Պուլկարիոյ հիւսիսային մասը գրաւելով թող չբաւականանայ։ Որովհետեւ Աւստրիական մ՛ որոշէ եթէ Պուլկարիոյ Էտիրնէէն պաշարող բանակը աղատ մնալ իր հիւսիսի դրացին համար փորձանք մը պիտի ըլլայ։ Մինչդեռ եթէ Ռումէն բանակը արագութեամբ Էտիրնէի Պուլկար բանակին ետեւը անցնի, Պուլկար բանակը երկու կրակի մէջ մնալով ոչ Թուրքիոյ և ոչ ալ Ռումանիոյ վնաս կրնայ տալ։ Ներկայ դաչինքը վարանոտ է, իսկ հոնր. կարծիքը յուզուած։ Եթէ յիշեալ դաչինքը այդպիսի համարձակութեան մը անկարող կ՚զգայ, իր դիրքը պէտք է յանձնէ ուրիշի մը։

Ասիկա կարծիք մըն է իրականին մէջ մենք մեր սուրին պէտք է պաշտպանենք։ Եւրոպական փոթորիկէն օգտուելու համար որքան շատ մեր սուրին յենինք, այնքան պիտի աւելնան մեր յաջողութեան յոյսերը։ Եթէ մենք հաստատակամութիւն ցոյց տանք, վէճերը պիտի չյառան և ամէն պարագայի տակ պիտի հասկցուի թէ ձրի ծախելիք մարթ չունինք մենք։

Առիւծը գէշ չմեռցուցան, մարթը ծախելու ելլող անգութ և ատելի երեպային համար ի՛նչ պատմական դաս մըն է տարկա։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

«Թանին» հետեւեալը կը գրէ.— Զրւնը, ցեխը և ցուրտը կը տեւեն տակաւին։ Պուլկար ընդհանուր հրամանատար Մ. Սավօֆ ալ յայտարարեց թէ միեւնոյն պատճառներով պատերազմական գործողութիւնները անկարելի են։ Այսու հանդերձ այս դրութեան մէջ իսկ, Զաթալճայի բանակը պարապ մնալ չուզեր։ Հետազօտիչ գունդերը կը չարունակեն առաւելապէս առաջ երթալ, թըգարեւ մեր ձիաւոր չըջիկ խումբերը, հակառակ օդին խստութեան, կը չարունակեն իրենց հետազօտութիւնները։

Վերջին օրերս, այդ չըջանակներուն մէջ մեծ քանակութեամբ ձիեր ձեռք անցած է, նոյն իսկ հետեւազօրքի չարժումները անգամ դժուարութիւններու կը հանդիպին. այսու հանդերձ մինչեւ Զօրլուի ճամբը յառաջացած են։ Այս հետազօտութիւններէն հասկցուած է որ թշնամին եա քաշուած բարձունքներուն և եզերուն վրայ, ամրութիւններ չինելով կը զբաղի։

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԳՈՒՇԼԱՐ ԵԱՅԼԱՅԻ
ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԻ ՄԱՍԻՆ

Հատէմ քէօյէն աւելի անդին Գուշլար Եայլայի կողերուն վրայ Պուլկարները բաւական զօւաւոր ամրութիւններ չինած էին։ Յունվար 27ին, ժամը 8ուկէսին, երեք վաշտ զինուոր, հետազօտական յարձակումի հրաման առնելով, յառաջ չարժիլ սկսաւ. ուրիշ գունդ մը կը պաշտպանէր իր աջ կողը։ Մօտաւորապէս մէկ զօրաբաժինէ բաղկացած պուլկար զինուորներ կը գտնուէին ամրութիւններու մէջ։ Երկու քիլոմէթր երկարութեամբ թշնամիի ճակատին վրայ երկու խումբ հրետանի և երկու գնդացիր գունդեր կային, որոնք մասնակցեցան ճակատամարտին։ Մինչեւ ժամը 9 երկու կողմէն սաստիկ հրետաձգութիւն մը տեղի ունեցաւ. ճիշդ 9ին թշնամի պատնէշներուն առաջին գիծին վրայ յարձակող օսմ. զինուորները յաջողեցան պատնէշներէն ներս մտնել և սուինոսր կռուոյ բացխուսով թշնամին վանել։

Այս կռիւներուն մէջ սպաննուեցան հարիւրապետ Իսմայիլ Հագգը և ժանտարմաններու դպրոցի ուսուցիչներէն Ալի էֆ.ները, որոնք առաջին անգամ պատնէշները անցած էին։

Թշնամի բանակին ձեռագոյն մասը մեր ձախ թեւին դիմացը կը գտնուէր. այս պատճառաւ միահամուռ գրոհով պատնէշները մտնել եաք, թշնամին այլեւս դիմադրելու անկարող եղաւ և նահանջել սկսաւ։

Ժամը 11ին եա քաշուող թշնամին ենթարկուած էր մեր բուռն կրակին։ Ժամը 11էն ետքը մառախուղը ծածկեց թշնամին ճակատը։ Արդէն Օսմ. զօրքը պարտականութիւնը կատարած ըլլալով, ճակատամարտը փակուեցաւ։

Պուլկարները ամրոցներու մէջ 700ի մօտ դիակ թողած էին և 3000է աւելի ալ վիրաւորներ կային. իսկ մեր կողմէն 17 մեռեալ և 60 վիրաւոր ունինք։

«Թանին»

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ ՄՕՏԱԼՈՒՏ

Իտալական հեռագրական գործակալութիւնը Բարիզի իր թղթակիցէն տեղեկութիւն ստացած է թէ հաշտութեան բանակցութիւնները պաշտօնապէս պիտի վերսկսին առ առաւելն 8 օր։ Այս լուրը Հռոմը, Բարիզը և Լոնտոնը քաղաքական ամէնէն ազդեցիկ շրջանակներուն մէջ միեւնոյն ատեն շրջած ըլլալով, կը կարծուի թէ բացարձակապէս ճիշդ է։ Եւ յետոյ, ուրիշ կերպ չի կրնար ըլլալ։ Էտիրնէ, Շքօտրա և Եանեա տակաւին ազդուօրէն կը դիմադրեն և դաչնակիցները չեն կրնար ուրանալ իրենց պարտուիթիւնը այս երեք կէտերուն վրայ, որոնք պատերազմին գլխաւոր նպատակներէն մէկը կը կազմէին։ Հետեւապէս պիտի ջանան հաշտութեան միջոցաւ ստանալ ինչ որ չէնքի՛ ույժով չկրցան առնել։

ՈՐ ՓԱՐՈՍՆԵՐԸ ՄԱՐԱԾ ԵՆ

Աթէնքի ատար գեսպաններ իրենց կառավարութիւններուն ծանուցած են թէ Յոյնէն կառավարութեան հրամանով մարած փարոսները հետեւեալներն են.— Յոնիական ծովուն բոլոր փարոսները, ինչպէս նաեւ Քիոս, Միտիլէ, Բօզջա, Իմրոզ կղզիներունը։

ԱԼՊԱՆԻՈՅ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Փրանքֆուրթէր Զայթունկ»ի Վիէննայի թղթակիցը կը հեռագրէ. «Միջազգային կացութիւնը պայծառ չէ և Ալպանիոյ խնդրին կարգադրութեան համար նախատեսուած դժուարութիւնները սկըսան այնպիսի սաստկութեամբ մը, որուն չէր սպասուեր դիւանագիտական չըջանակներու մէջ։ Ռուսիա կը պնդէ որ իր սերբ պաշտպանեալներուն ազդեցութիւնը աւելնայ։ Աւստրիա հաւանած է որ Սերպիա ըսգանէ Իփէքը և Բիրզրէնար, բայց Ռուսիա Եագովան ալ կը պահանջէ իր պաշտպանեալներուն համար։ Աւստրիական դիւանագիտութիւնը կը կարծէ թէ արդէն կարելի եղած զիջումները բաւ է և աւելի զիջում ընելու չի հաւանիր Սերպիոյ յաւակնութիւնները գոհացնելու համար։

ԷՆՎԷՐ ՊԷՅԻ
ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«Բէօրնիզէ Ծայթունկ»ի Պոլսոյ թղթակիցը հետեւեալ տեղեկութիւնը ունեցած է Էնվէր պէյի հետ, վերջին պատերազմին մեկնելէ առաջ։

Եօ պատերազմական նախարարութեան պաշտօնատանը գացի, կ՚ըսէ յիշեալ թղթակիցը, առաջին յարկին մէջ, ուր մը առջեւ անհամբեր բազմութիւն կար, հոն կը գտնուէր Օրդ. զօրաբանակին սպայակոյտի դիւանը, որուն պետ անուանուած էր Էնվէր պէյը։ Սպաները և քաղաքային պաշտօնեաներ, Թիւրքեր և Արաբներ կ՚սպասէին Էնվէր պէյի գալուստին, որ այսօր չատ կ՚ուշանար։

Երբ վերջապէս եկաւ ան, յաջողեցայ անոր հետ խօսիլ, շնորհիւ մեր հին ծանօթութեան։ Ան բնաւ չէր փոխուած Պէնկազիի մէջ, կարծես թէ Պերլինէն նոր կուգար։ Անմիջապէս քաղաքականութեան վրայ գարձաւ մեր խօսակցութիւնը։

«Պատերազմը կռիւն սկսաւ, ըսաւ Էնվէր պէյ, յուսանք թէ այս անգամ աւելի յաջող պիտի երթայ մեզի։ Մենք պէտք է ցոյց մը յանդգնութիւն փորձենք, եթէ կ՚ուզենք չմեռնիլ։ Շատ բան մը պիտի չկորսնցնենք, ուրեմն մեզի համար միեւնոյնն է»։ Եւ ինծի կը պատմէր թէ իր Տրիպոլիս մեկնելէն առաջ ամէնքը իրեն խորհուրդ կուտային մնալ, եւ կ՚ըսէին թէ Արաբները անդուսպ ժողովուրդ մըն էին և պիտի սպաննէին զինքը. բայց ատոր հակառակը առաջ եկաւ։ Էնվէր պէյ գտաւ հոն առաջնական ժողովուրդ մը, կազմակերպեց բոլոր մարդիկը և ամէն տեղ միայն գտաւ համակրութիւն և սէր։

Ետքայ ան խօսեցաւ ներկայ պատերազմին մէջ գործուած սխալներուն, բանակին կազմակերպութեան, զօրքին բանակի վաշտերուն սխալութեան մասին։ 100 000 ըէտիֆներ արձակուած էին պատերազմէն առաջ։

«Բայց այսօր, չարունակեց ան հպարտութեամբ, մենք զինուորներ ունինք, Էրզրումի և Տրապիզոնի զինուորները, որոնք բանակին ընտրեալ մասն են եւ պատրաստ են յաճակատամարտ, եւ եթէ մեր թշնամիին հրետանին գերազանց է մերինէն, տարկա մեծ կարեւորութիւն մը չունի, մենք չպիտի աշխատինք մեր հրետանիներուն ծածկուած դիրքեր տալու։

«Գալով Գերմանիոյ և Աւստրիոյ կացութեան, իմ կարծիքովս, անոնք անգործ չեն կրնար մնալ։ Մեծ հակաւեյարդարութեան օրը պիտի գայ անշուշտ եւ քանի այդ օրը մօտ ըլլայ, այնքան Գերմանիոյ համար օգտակար պիտի ըլլայ։ Ֆրանսական եւ Ռուսական նաւատորմերուն չինութիւնը առաջ կը տարուի ամէնէն մեծ եռանդով։ Գերման բանակը աւելի լաւ վիճակի մը մէջ պիտի չգտնուի, խաղաղութիւնը աւելի երկարելու ընթացքին, բայց ամէն մէկ խաղաղութեան օրէն Ռուսական բանակը կ՚օգտուի եւ Անգլիացիները լըջօրէն կը խորհին իրենց ցամաքային բանակը վերակազմելու մասին։ Իրաւցնէ կ՚ըսուի թէ պատերազմէն վերջ Պուլկարիա պիտի հակի եռեակ Զինակցութեան կողմը, սակայն կարելի է, և Պուլկարիա այն ատեն պիտի զօրանայ եռեակ Զինակցութեան չնորհիւ, անվ՚կա պիտի կլլէ Սերպիան, և քիչ ատենէն Պուլկարները պիտի տեսնեն իրենց Մեծ-Պուլկարիոյ երազին իրագործումը։ Եւ պզտիկ աղայ մը անգամ կրնայ ըմբռնել թէ՝ ինչ պիտի ըլլայ Աւստրիոյ բախտը։ Անգամ մը որ Պուլկարիա մեծնայ, այլեւս պէտք պիտի չունենայ Երրեակ Զինակցութեան և իբրեւ Սլաւ պետութիւն, պիտի հակի Ռուսիոյ կողմը։ Մեծ Պուլկարիա մը չընդունիր Ռուսիոյ խնամակալութեան տակ մնալ, եւ միայն սլաւ չահերու համերաշխ ընթացք մը պիտի բռնէ»։

ՊԱՏԻՈՅ ԼԷԳԷՈՆԻ աստիճան տրուեցաւ փրանս. գեսպանատան խորհրդական Մ. Պոթ. Էարնէ փրանս. հիւպատոս Մ. Մարսէլ Բուլնէր, Աստղաբաշխական Միջազգային Բարձրագոյն Խորհուրդին անդամ Տքթ. Կապրէել Տըլամար, փըրանս. հիւանդանոցին վիրաբուժապետ Տքթ. Լաքօմպ, Սկիւպի, Սելանիկի, Շքօտրայի փրանս. հիւպատոսներուն և Սվազի փրանս. գեր հիւպատոսին։

ՊԵՏՐՈՒԹԻ Ընդհ. ժողովին կողմէ պատրաստուած բարենորոգումներու ծրագիրը մատուցուեցաւ Ներքին Գործոց Նախարարին, որ սկսաւ ուսումնասիրել զայն։

ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՀՄԷՏԻ վերջին հրդեհին առթիւ քննութիւնները կը չարունակուին։ Շատր կասկածներ կան այն անձերուն վրայ, որոնց բնակարանէն ծագում առաւ հրդեհը։ Այդ բնակարանը ապահովագրուած և յետոյ Ապահովութեան ընկերութիւն թողուած էր իբրեւ գրաւ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԸ.— Լոնտոնէն կը գրուի թէ Ռուսիա կը պահանջէ պատուիրակ մը ունենալ Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդին մէջ, վասն զի տակաւին Թուրքիայէն առնելիք ունի այն 52 տարեկանները որոնք 1909էն հրաժարեցաւ՝ Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ խաղաղութիւնը պահպանելու համար։

ԵԷՄԷՆԻ Օսմ. իշխանութիւնները հետեւեալ հիմերուն վրայ պիտի հաւերէն Ասիրի աթոռամարնելուն պէտ Սէյիտ Իտրիսի՝ այդ գաւառին խաղաղեցումը ձեռք բերելու նպատակով Բ. Դրան հետ համաձայնելու համար. — Սէյիտ Իտրիս պէտք է ազոթքներու մէջ յիշէ և յիշել տայ Սուլթանին անունը, օսմ. դրօշէն զատ ուրիշ դրօշ պիտի չպարզէ, մասնաւոր սիտքա մը պիտի չունենայ, առանց Բ. Դրան արտօնութեան օտար կառավարութեանց հետ բանակցութեան պիտի չձեռնարկէ, զատերը տեսնել պիտի տայ Շէրիի դատաւորներուն կողմէ. որոնց անուանումը Բ. Դրան հաւանութեամբը պիտի կատարուի, տեղական հասոյթներու յաւելեալ մասերը կ. Պոլիս պիտի ղրկէ, Օսմ. կառավարութեան պիտի գործակցի երկիրին դէմ եղած յարձակումներ ետ մղելու համար։ Ասոնցմէ զատ կան նաեւ հետեւեալները. — Օսմ. զինուորներուն գրաւած դիրքերը պիտի ամրացուին. օսմ. սպաները պիտի մարզեն ժողովուրդը քաղաքացիական զինուորներու մարմին մը կազմելու համար, որ ի հարկին պիտի կրնայ զրկուիլ նաեւ Կայսրութեան միւս նահանգները։ Եեմ սահմանագիծը պիտի ճշդուի Թիւրքմարութեան ղէմ չըլլալու համար։ Մեքքէի էմիրը խնդրոյն չխառնուելով ըլլալով մասնաւոր պատուիրակութիւն մը պիտի ղրկէ, որ իր անունով պիտի մասնակցի Եէմէնի կուսակալին և Սէյիտ Իտրիսի պատուիրակներուն միջեւ տեղի ունենալիք բանակցութեանց։

ԵՐԵԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՇՔՕՏՐԱՅԻ ՌՄԲԱԿՈԾՈՒՄԸ

Ցէթինէ, 19 Փետրուար.— Պաշտօնական զեկոյց մը կ՚ըսէ. «Շքօտրայի ռմբակոծումը յաջողութեամբ կը չարունակուի։ Թշնամին Պէրտիձայէն թնդանօթի կրակ բացաւ Զօրավար Մարթինովիչի զօրաց ձախ թեւին դէմ, որ գըրաւած էր Զաւօս գիւղը։ Գարատաղցիները պատասխանեցին։ Թրքական թընդանօթներուն կրակը օգուտ չունեցաւ։ Միւս կէտերուն վրայ համեմատաբար հանդարտութիւն կը տիրէ։ Միայն աննըշան կռիւներ տեղի ունեցան այն կողմերը։ Գարատաղցիք պատրաստութիւն կը տեսնեն յարձակելու համար Թուրքերուն վրայ։»

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՄԸ

Լոնտոն, 19 Փետրուար.— Էբսօմի մօտ, Ուոլդըն-օն-Հիլ, Մր. Լոյտ Ճօրճի նոր տան մէջ, ուր տակաւին մարդ չէր բնակեր, պօմպա պայթեցաւ և 600 սակիի վնաս յառաջ եկաւ։ Ոչ ոք վիրաւորուեցաւ։ Երկրորդ պօմպա մը գտնուեցաւ սան մէջ, բայց չպայթեցաւ։ Երկու պօմպաներն ալ չինուած էին թիթեղէ ու լեցուած էին սեւ վառօդով։ Դէպքին վայրը կնոջ գլխարկի երկու աւեց գընուեցան։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԴԱՅԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆ

Բէյրութ, 19 Փետրուար.— Լրագիրները կը հրատարակեն Կամօ Եուլիոս Անտոլփի, Ալպէր Աթոնեի և Ալստար Զիլիի մէկ յայտարարութիւնը, որով անոնք կ՚ամբաստանեն վարչապետ Մ. Լուքաչը որ Հունգարիոյ Պանքային ստացեր է աւելի քան չորս միլիոն գումար մը և ուզածին պէս գործածեր է։ Բայսպարարութիւնը կ՚ըսէ որ այս գումարը թէեւ ընկալագրի փոխարէն առնուեցաւ, բայց բնաւ չյանձնուեցաւ Պետական մնաւկներուն, այլ գործածուեցաւ ինչպէս ալգայնական կուսակցութեան, երեսփոխանական ընտրութեանց ժամանակ։ Այս յայտարարութիւնը ստորագրողները կըսեն. «Կը պահանջենք որ հոգիս տրուի մեզի, այս ամբաստանութեան վրայ» Մ. Լուքաչ հրատարակեց պատասխան մը, ուր կ՚ըսէ. «Աննախապաշար ամէն մարդ համոզուած է թէ Կամօ Անտոլփ, Աթոնեի և Զիլի ոչ թէ ճշմարտութիւնը լուսաբանել կ՚ուզեն, այլ լոկ կը հետամտին եղեռնական դատ մը միջոցաւ բարոյապէս կործանել Մ. Լուքաչը, զոր չկրցան քաղաքականապէս ոչնչացնել։ Արդ, կը ցաւիմ ըսել որ չեմ կրնար այժ տալ այս ձգտումին և օտարական ճամբով տեղի պիտի ունենայ դատավարութիւն։»

ՏԱԳՆԱՊԸ ԵՒ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՔ

Լոնտոն, 19 Փետրուար.— Դեսպանները վաղը նոր նիստ մը պիտի գումարեն Թուրքիոյ և դաչնակիցներուն միջեւ եւրոպական միջնորդութիւնը պատրաստելու համար։ Այս միջնորդութիւնը առընչութիւն պիտի ունենայ տէրութեանց կողմէ Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ եղած առաջարկին հետ, իրենց կողմէ միջնորդութեան կամ իրաւարարութեան մը մասին։ Տէրութիւնք որոշած կը թուին Պոլսոյ և պալքանեան մայրաքաղաքներուն մէջ անչահախնդիր առաջարկներ ներկայացնել հաշտութիւնը կնքելու համար, որուն պայմանները ճշդելու հոգը իրենք պիտի ստանձնեն։ Դեսպանները Թուրքիոյ ազգային արժանապատուութիւնը գոհացնելու պէտքը կը զգան։ Պատերազմական տուգանք պիտի չվճարուի։ Դաչնակիցները օսմանեան հանրային պարտքին մէկ մասը իրենց պիտի ստանձնեն։ Թուրքիա պիտի ստանայ իր անտեսական ու մաքսային ազատութիւնը և եւրոպական տէրութեանց դրամական օժանդակութիւնը իր վերակազմութեան և զարգացման համար։

ԼՈՐՏԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Լոնտոն, 19 Փետրուար.— Լորտերու ժողովին մէջ, Մակեդոնիոյ և Թրակիոյ խժդժութիւններուն վերաբերեալ հարցապնդման մը պատասխանելով գերակամ Մորլի յայտարարեց թէ մեծ տէրութիւններէն ո՛չ մէկը չէ կրցած ճշդել այդ խժդժութիւններու վերաբերեալ զրոյցները, նկատելով որ անկարելի էր ազդմավայր երթալ և քննութիւններ կատարել հոն։ «Սակայն, աւելցուց, Սերպիոյ և Պուլկարիոյ մօտ ազդու, թէեւ բարեկամական, դիմումներ ըրինք անպայման կերպով։ Սերբ կառավարութիւնը պատասխանեց որ եթէ երբեմն սերբ զինուորներ ոճիր գործած են, յանցաւորները միշտ պատժուած են, պատերազմական օրէնքին ամէն խստութիւններով։ Սերբ իշխանութիւնք իրաւ պատժած են նաեւ անձնական վրէժխնդրութեան ամէն արարք. զորս գործած են կամաւոր խումբերու անդամներ, որոնց վրայ զինուորական իշխանութիւնները չեն կրնար հսկողութիւն ի գործ դնել։ Ժողովի պահուն յորս Բրոմէր գրաւատեց նաղով փաչայի լաւրջ նկարագիրն ու քաջութիւնը։ Բարենորոգումի կուսակցութեան յոյսը պէտք էր ըլլար հաւատքուիլ Նազըմի պէս մարդու մը չուրջ, որ Մեծն Բրիտանիոյ և բոլոր մեծ տէրութեանց օժանդակութեանը արժանի էր։

Կ. Պոլսոյ հեռագրական գործակալութիւնը, որ այս հեռագիրը ստացած է, կ՚ըսէ թէ այս վերջին մասը հրատարակութեան համար ճիշդ այնպէս ինչպէս ղրկուած է իրեն։

Մ. ՎԷՆԻԶԷԼՈՍ ԲՐԷՎԷԶԱՅԻ ՄԷՋ

Աթէնք, 19 Փետրուար.— Աթէնքի գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Մ. Վէնիզէլոս Բրէվէզա ուղեւորած է, ուր զօրահրամանատարին հետ պիտի տեսակցի ընթացիկ գործերու վրայ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԽՆԴԻՐԸ

Վիէննա, 19 Փետրուար.— «Բոյիթթիչէ Քորէսփոնտէնց» յաւառեղեալ աղբիւրէ մը կ՚իմանայ հետեւեալ տեղեկութիւնները. «Պուլկարիոյ և Ռումանիոյ վէճը իր սաստկութիւնը կորսնցուց տէրութիւններուն հաշտարար յնթացքին չնորհիւ։ Նոյնիսկ կը հաւատուի թէ երկու տեսակէտները հաշտեցնելու միջոց գըտնուած է։ Տակաւին չըստուիր թէ այս միջոցը ի՛նչ է, բայց կրնայ ենթադրուիլ որ պուլկար կառավարութիւնը այլ եւս անկարելի չի նկատեր Սիլիսթրէի քանձնումը կարգ մը պայմաններու տակ։ Պուլկարիա մինչեւ հիմա, այսինքն մինչեւ տէրութեանց միջամտութիւնը, բացարձակապէս մերժած էր Սիլիսթրին թողուլ։»

ՍԵՐՊԻԱ ԴՐԱՄ ԿԸ ԿՈԽԷ

Պելկրատ, 19 Փետրուար.— Սերբ կառավարութիւնը որոշեց տասը միլիոն ֆրանքի արծաթ և նիքէլ դրամներ կոխել։

ԿԵՂԾ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ՇՐՋԱԲԵՐՈՒՄ

Գահիրէ, 19 Փետրուար.— Տէյթայի բանտին անօրէնը, ինչպէս նաեւ 18 բանտապահներ և բանտարկեալներ կեղծ դրամ չինելնուն համար դատապարտուեցան զանազան պատիժներու։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ ԵՒ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

Անհանդարտ մարդիկ, անամէջ միտքեր, թեթեւսոլիկ բարքեր։ Ահա ինչ որ առատօրէն կայ մեր մէջ, այսինքն մեր հանրային մարդոց մէջ։ Երկու քար մտածելէ վերջ հազիւ հազ կըցանք սանկ Պատրիարքարանի մը չենք չինել, հիմակ ալ հազար «նաչ»եր կ'ընենք, հոն երթա՞նք մի, չերթա՞նք մի, ըսելով։ Բարքի այսքան ինկածութիւն չերեւակայուիր։ Ինչ՞ը կ'ըլլանք կոր։ Ստածեցէք անգամ մը։ Հիմա տուն մը գտեր ենք, կը լքենք զայն, չենք հաւնիր։ Ամէն բաներնիս չիտակ է, Պատրիարքարանի և Կեդրոնականի փոխադրութեան խնդիրներով կը զբաղինք։ Արդեօք 17 թիւ խափիչեն կամ խափիչները մնալնելո՞ւ համար… Այո՛, ասիկա մեր բարի սովորութիւնն է։ Օձեր, սողուններ իրենց չարաթոյն գործը լուիկ մնջիկ կը կատարեն, և այնքան ալ վարպետ են, իրենց անպատիժ մնալուն վրայ այնքան վստահ, որ գործերնին լմնցնելէ վերջ, թեթեւ չչուկ մը միայն կը յաժի իրենց անձին չուրջ, և ահա յանկարծ կը մեռցուին, որովհետեւ այս ազգը միշտ նորութիւն կ'ուզէ, ինքզինքը խաբելու համար նոր հրապոյրներ կ'ուզէ։

Ինչ առկախ խնդիրներ կան, որքա՛ն աղաղակող գործեր կան որոնք անմիջական կարգադրութեան կը կարօտին, որոնք լուրջ, գիտակից աշխատութիւն կը պահանջեն, եւ մենք ասոնք թողած՝ ահա այսօր ալ Պատրիարքարանի նիւթական չէնքով կը զբաղինք, կրթական հաստատութեան մը արդի կացութիւնը անգամ՝ խախտելու կ'աշխատինք։

Ի՛նչ գործունէութիւն չաբաթէ մը ի վեր սա՛ Պատրիարքարանի փոխադրութեան չուրջ։ Ազգ. Ժողովին առջեւ ալ պիտի հանւի խնդիրը, ժամանակի պահանջի խնդիր պիտի ընեն զայն, քաղաքակրթութեան… պահանջք պիտի գոչեն, մինչ ամենատարրական իրաւունքներ անտես կ'առնուին, մինչ կեանքի, բարոյականի, ստացուածքի պահանջներ ունինք կանոնաւորելու եւ նախ իբրեւ մարդ ապրելու իրաւունքներ ձեռք բերելու համար պարտաւորուած ենք աշխատիլ։

Ի՛նչ մտայնութիւն է այս։ Իրերը, դէպքերը, ժամանակի պահանջները գիտցող և անձնական դիրութիւններէ տարբեր ազգօգուտ ձեռնարկներու յաջողութեան ջանացող հանրային մարդիկ ասո՞նք գտած են հիմա սասնկ փցուն և անիրականանալի խնդիրներով զբաղելու։

Բայց ցաւալի է ասիկա, պարոննե՛ր։ Ձեր խիղճը կրնայ թելադրել ձեզի թէ Պատրիարքարանը չինուեցաւ լմցաւ, և պէտք է ի մտայ հան փոխադրուին Պատրիարքը եւ Պատրիարքարանի պաշտօնեաները, որոնք սողունի պէս կ'ապրին իրենց ներկայ նեղ չէնքին մէջ

Բայց արդեօք այս կեա՞նքը հեշտ է իրենց համար…

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆԻՍՏԸ

Խառն Ժողովը արտասովոր նիստ պիտի գումարէ այս առտու՝ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, զբաղելու համար Պատրիարքարանի վերակազմութեան խնդրով։

ՑԱՐՁԱԿՈՒՄ ԲԱԼՈՒԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ ՎՐԱՅ

Բալուի առաջնորդ Տ. Եզնիկ եպս. և Սկիւտարի Տ. Աբրահամ քհն. Էպէեան անցեալ կիրակի ուշ ատեն Գատը Գիւղէն Սկիւտար վերադարձած միջոցնին, ձեռնարկներ եղած են անծանօթ անձերու կողմէ կառքին վրայ յարձակելու, սակայն կառապանին ուշադրութեան շնորհիւ կարելի եղած է վտանգէ մը ազատիլ։

ԽԱՅԱՅԻ ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Երուսաղէմի Պատր. փոխանորդ Տ. Սմբատ վրդ. երէկ գրին դիմելով Եվգաֆի նախարարին, անդրադարձուցած է խաֆայի կալուածին մասին Եվգաֆի տուփ պաշտօնատունին նկատառմամբ։ Պատասխանուեցաւ Ն. Գերապատուութեան թէ պէտք եղածը գրուած է Բ. Դրան, արդէ պիտի հաղորդուի որոշումը պաշտօնապէս Պատրիարքարան։

ՀԱՅ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆԸ

Մայր վարժարանի Լուսաւորչեան բաժնին աշակերտուհիներէն մաս մը վերջերս վարժարան չեկին յաճախել, և եղած հրաւէրին վրայ ծնողքներ պատասխանած են թէ քաղաքական փոփոխ վիճակին և մանաւանդ սիրող զանազան զրոյցներու պատճառաւ, առժամապէս չեն կրնար իրենց զաւակները վարժարան ղրկել։ Տնօրէնուհին թէ՛ այս պարագան և թէ վարժարանին պաշտպանութեան պէտքը չեղած ըլլալով, Մայր Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը գրով մը պիտի դիմէ Պատրիարքարան և թաղեցիներուն յուզուած մտքերը հանդարտեցնելու միջոց մը պիտի խնդրէ։

ՊԵԼԿՐԱՏԻ ՀԱՅ ԳԵՐԻՆԵՐՈՒՆ ԳԱՆԳԱՏԸ

Պելկրատէն 134 Հայ գերիներ գիր մը ուղղելով Պատրիարքարանի, դժանալէս կը գանգատին իրենց ծանր կացութեան վրայ թէ ամենախեղճ անունդի մը փոխարէն՝ տարապարհակ աշխատութիւններու կ'ենթարկուին, ու կը խնդրեն որ անմիջապէս պէտք եղած դիմումները կատարուին՝ փրկելու այդ դժուարին վիճակէն ազատելու համար։

ՀԱՅ ԳԵՐԻՆԵՐ ՍԵՐՊԻՈՅ ՄԷՋ

«Մանչեսթրի ազգային մանուշակ» Թղթակցութենէ մը կ'իմանանք որ Գ. զօրաբանակին պատկանող հետեւեալ Հայ զինուորներ գերի բռնուելով՝ այժմ կը գտնուին Սերպիոյ Նիշ քաղաքը և բանտարկուած են զօրանոցի մը մէջ։ Այս գերիներն են՝ Յովսէփ Խորէնեան (Պոլիս, Սկիւտար), Միրիճան Եալըրղեան (Գրըլչէնիր) Յովհաննէս Էտայլեան (Ատափազար), Գրիգոր Աւագեան (Աֆիոն-Գարահիսար), Հայրապետ Մավոեան (Նազիլլի), Սահակ Թորոսեան (Եէնի Խան), Սահակ Մինէչեան (Աֆիոն Գարահիսար), Սուրէն Թէնեկէեան (Ատափազար), Յակոբ Արելեան (Պարթիզան), Կարապետ Մամասեան (Եօզղատ), Գրիգոր Սահակեան (Եօզղատ), Գրիգոր Օնիկեան (Եօզղատ), Եղիա Տէր Գէորգեան (Զմյուռնիա), Սահակ Թորոսեան (Զմյուռնիա), Մանուէլ Ճամպազեան (Մուրատ Չայ), Արմենակ Խաչիկեան (Եէտի Գիւլէ), Յովհաննէս Գրիգորեան (Եօզղատ), Կարապետ Մեծատուրեան (Կեսարիա), Նշան Տէր Կարապետեան (Կիւրին), Տրդատ Մկրտիչեան (Դիրլան), Սահակ Կիրակոսեան (Չորումցի) Սուրէն Շմաւոնեան (Պարտիզակ), Յարութիւն Գէորգեան (Էնկիւրի), Սուրէն Զաքարեան (Եօզղատ), Բենիամին Էսայեան (Եօզղատ), Աստուր Սարրգսյոճեան (Էյուպ) Կիրակոս Տօնիկեան (Զէյթուն), Աւետիս (Եվէրէկ)։

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ Գործադիր Ժողովի անդամուհիներէն Տիկին Շահնազար երէկ այցելեց Կիւլհանէի և Կայս. Թանգարանին մէջ հաստատուած հիւանդանոցները, ուր երկու Հայ վիրաւորներ բերուած են վերջերս։ Մրնաս Աստուածատուրեան, որ թեւէն վիրաւորուած է և Հմայեակ Միսաքեան Երզրումցի, որուն քէն վիրաւոր։

ՊԷՇԻԿԹԱՇԻ Ահարոնեան ակումբը վիճաբանական ժողով մը սարքած է, որ տեղի պիտի ունենայ այս չաբաթ գիշեր 9)22 Փետրվ. ժամը ծիշդ 8ին (ը. ե.) Մաքրուհեան վարժարանի սրահին մէջ։

ՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ Որբանոց-Արհեստանոցին մէջ պատրաստուած օժիտ մը ցուցադրութեան պիտի դրուի որբանոցին մէջ Փետր. 7, 8, 9, Եշ., Ուր. Շբ. օրերու մէջ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Փարիզ, 19 փետր.— «Նիւ Եորք Հէրըլտ» կ'իմանայ թէ «Համբուրէ» յաճախանաւը Տրած պիտի երթայ։

Պրիւսէլ, 19 փետր.— Պուլկար կառավարութիւնը հարիւրին չորս ու կէս տոկոսով 350 միլիոն ֆր.ի փոխառութիւն մը կնքեց Ֆրանսացի եւ պելճ դրամատէրներու խմբակի մը։ Այս դրամը հաշտութեան կնքուելէն ետք պիտի յանձնուի Պուլկարիոյ։

Պերլին, 19 փետր.— «Լօքալ Անցայկըր» Սօֆիայէն կ'իմանայ թէ Ռումանիա իր թնդանօթաձիգներն եւ հեծելազօրքը Սիլիսթրէի առջեւ կը համախմբէ։

Լոնտոն, 19 փետր.— «Թայմզի» կը գրուի թէ Ալպանիոյ սահմանագծութեան դժուարութիւնները կը չարունակեն։

⁂ Բեթերսպուրկէն կը գրուի նոյն թերթին թէ Ռուսմանիոյ եւ Պուլկարիոյ վէճը Իտալիոյ եւ Ռուսիոյ իրաւարարութեան պիտի յանձնուի։ Յոյս կայ թէ այս կերպով կարելի պիտի ըլլայ վէճը կարգադրել։

Պուքրէշ, 20 փետր.— Վիէննայէն կը ծանուցուի թէ «Նոյէ Վինըր Ապէնտպլաթ» Լոնտոնէն լուր առած է թէ դեսպանները դադրած են Պուլկարիոյ և Ռումանիոյ միջեւ գտնուած անհամաձայնութեան խնդրով։ Բոլոր տէրութիւնք կը փափաքին որ այս խնդիրը խաղաղ լուծում մը ստանայ և այս նպատակով իրենց ջանքերը կը չարունակեն Սօֆիայի կառավարութեան մօտ քիչ մը աւելի հաշտարար ոգի թելադրելու համար Պուլկարիոյ։

⁂ Ռուսիան Կիլքա նոր հրահանգներ ղրկած է իր կառավարութենէն, բայց ընդհանուր կարծիքը այն է թէ պատերազմին վտանգը անցած է, Պուլկարիա արամադիր ըլլալով ընդունիլ տէրութեանց միջնորդութիւնը, Ռուսիոյ առաջարկին վրայ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅ ՍՊԱՅԻ ՄԸ ՔԱՋԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ ՇԱՐՔԷՕՅԻ ՄԷՋ

ՀԱԶԱՐ ԹՐՈՒՔ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ ԳՈՎԵՍՏ ԿԸ ԿԱՐԴԱՆ

Շարքէօյէն Պոլիս վերադարձող ականատես անձնաւորութիւն մը կը պատմէ թէ հայ սպայ մը Շ-րքէօյ ցամաք ելլելուն պէս իր հազար զինուորներուն առջեւ խիստ պերճախօս և ռազմաչունչ ճառ մը արտասանելէ և անոնց ոգեւորութիւնը կրկնապատկելէ ետք յառաջ խաղացած է և օսմանեան զինուորները իրենց բուռն թափին մէջ թշնամիէն 400 զինուոր սպաննած են։ Հայ սպան այնքան լաւ վարած է իր զինուորներուն յառաջխաղացումը որ այս վերջինները իրենց հիացումը յայտնած և գովեստներ կարդացած են։ Օդնական ոյժերու ժամանումը յապաղած ըլլալով, հայ սպան կանոնաւոր նոհանջով մը ետ դարձուցած է իր զինուորները։ Թէ յառաջխաղացումը և թէ նահանջը զինուորական արուեստին պահանջումներուն համաձայն տեղի ունեցած են։

ՄԱՀՄՈՒՏ ՇԷՎՔԷԹ ՓԱՇԱՅԻ ԲԱՑԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

ԶԻՆԱԴԱԴԱՐԻ ԽՕՍՔԵՐ

Վարչապետը քանի մը օրուան համար առիպուած ըլլալով բացակայիլ, իրեն պիտի փոխանորդէ Արտաքին գործերու նախարարը, բայց Նախարարաց Խորհուրդին պիտի նախագահէ Պետական Խորհուրդի նախագահը։ Սակայն յոյս կայ որ Վարչապետը վաղը բաց Պոլիս պիտի գտնուի։

⁂ Զրոյց կար երէկ թէ Կելիպոլուի կողմը մէկ շաբթուան զինադադար մը կնքուած է։ Սակայն այս զրոյցումը ոչ մէկ կերպով չէ հաստատուած և կը կարծուի որ Վարչապետին բացակայութենէն ծնունդ առած է։

ՊԱՇԱՐ ԿԸ ՂՐԿՈՒԻ ՊԻԿԱՏՈՍ

Բ. Դրան չրջանակներէն քաղուած տեղեկութեանց համաձայն Պուլկարները Պիկատոսէն նահանջած են եւ այս միջոցին բոլոր հետ տարած են նաեւ տեղացիներու վերաբերեալ բոլոր պարէնը։ Այս պատճառով Օսմ. կառավարութիւնը որոշեց բաւականաչափ ուտեստ և պարէն ղրկել Պիկատոս, տեղւոյն ժողովուրդին պէտքը գոհացնելու համար։

ԿԷԼԻՊՈԼԻԷՆ ԴՈՒՐՍ ԵԼԼԵԼԸ ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ

Կելիպոլուի մէջ պաշտօնական վիճակը խստիւ կը գործադրուի և ոչ ոք գուրս կ'ելլէ քաղաքէն, տեղական իշխանութեանց արտօնութիւն հեռաւանքով։ Երկու հրետ և մէկ Եօթ միայն յաջողած են փախչիլ և Պոլիս գալ։

⁂ Կելիպոլուի պաշտօնատուններուն գրասենեակները Մայտօս փոխադրուած են և գոտառանը փակուած է։

⁂ Կելիպոլուէ մնացած ընտանիքներու տուները զինուորներուն յատկացուած են։

⁂ Էզւմիրի կառավարչատունը և պաշտօնատունները եւ փակուած են և կառավարիչը մեկնած է։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՀԵՐՔԷ

Տպագրական Տեսչութիւնը պաշտօնապէս կը հերքէ Դիւրման թէ թերթու այն լուրը թէ Օսմ. փոփոխադրամ մը Ջաթալճայի Հարտուսյին կողմը Մարմարայի եզերքը բրած է։

⁂ Նոյնպէս կը հերքէ Վիէննայի թերթերուն տարածած այն լուրը թէ Շարքէօյէն զինուոր տառած Օսմ. փոխադրամ մը ընկղմած ըլլայ։

ԴԷՊԻ ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

Երէկ Բ. Դրան մէջ հաստատ յոյս կար թէ հաշտութեան բանակցութիւնները կարելի պիտի ըլլայ վերսկսիլ և թէ յաջողութեան ամէն կարելիութիւն կայ։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Զինեալ չրջանակներէ քաղուած տեղեկութիւններու նայելով, կ'ըսէ «Մանիքեա» երկուշաբթիէն ի վեր ո՛ և է ընդհարում պատահած չէ։ Օսմ. զինուորները Ստենէիէի կողմերը յառաջանալով գրաւած են ռազմական կարեւորութիւն ունեցող երկու բլուրներ։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒԻ ՋԱԹԱԼՃԱՅԻ ՄԷՋ

Ջաթալճայի կառավարիչը և պաշտօնէութիւնը նոյն վայրը ժամանած ըլլալով ձեռնարկած են իրենց պաշտօնին։

ՀԱՔՔԸ ՓԱՇԱ ԵՒ ՍԸՐ Է· ԿՐԷՅ

Ի չպէս գրած էինք, Հաքքը փաշա Լոնտոն հասնելէն ի վեր Արտաքին գործերու նախարար Սըր Էտուարտ Կ-էյի հետ չէր տեսակցած։ Թէեւ պրուած ժամադրութիւն մը հաստատ, որոշուած էր որ երէկ տեղի ունենար այդ յայժ կարեւոր տեսակցութիւնը, սակայն երէկ մինչեւ ուշ ատեն Բ. Դրան տեղեկութիւն չէր հասած այդ տեսակցութեան մասին։ Ապահով.-քար այսօր Հաքքը փաշա պաշտօնական տեղեկագիր-հեռագիր մը պիտի ուղղէ Բ. Դրան իր կատարած տեսակցութեան արդիւնքի մասին։ Այս տեսակցութիւնը անոր համար յոյժ կարեւոր է, որովհետեւ եթէ Սըր Էտուարտ Կրէյ Հաքքը փաշայի կողմէ յայտնուած տեսակէտի համակարծիք գտնուած է, այն ատեն հաշտութիւնը ապահովուած կրնայ նկատուիլ, իսկ եթէ առարկութիւն գտնուած է, այն ատեն խնդիրը կը մնայ իր ներկայ վիճակին մէջ և պատճառ կը դառնայ որ պատերազմը ոչ թէ այժմու պէս ընդհատական կռիւներով շարունակուի, այլ վճռական ճակատամարտներ տեղի ունենան ամէն կողմէ։

⁂ Եթէ Սըր Էտուարտ Կրէյ նպաստաւոր ընդունելութիւն մը ըրած ըլլայ, Երրեակ Զինակցութեան օժանդակութիւնը ու հաւանութիւնը աղդէն ապահովուած ըլլալով տնտեսական հաշտութիւնը կարելի պիտի ըլլայ չուտով գոյացնել։

ՍՈՒԼԹԱՆԸ ԵՒ Մ· ԲՈՒԱՆՔԱՐԷ

Սուլթանը կայս. պալատին Ա. հիւրամեծար Խալիլ Ճէնանի պէյը Ֆրանսական դեսպանատանը ղրկելով Ֆրանսայի հանրապետութեան Նորընտիր Նախագահ Մ. Բուանքարէի պաշտօնի ձեռնարկելուն առթիւ իր շնորհաւորութիւնները յայտնեց։ Իսկ Օսմ. կառավարութեան կողմէ ալ հրաման տրուեցաւ Բարիզի դեսպան Րիֆաթ փաշայի պաշտօնապէս Օսմ. կառավարութեան շնորհաւորութիւնները յայտնել ֆրանսական կառավարութեան։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿՆԵՐԸ ԿԸ ՎՃԱՐՈՒԻՆ

Ելեւմտական նախարարութիւնը պաշտօնապէս կը ծանուցանէ որ Փետր. 9էն մինչեւ 21 հնգշաբթէ պիտի վճարուին պետական պաշտօնեաներու թոշակները։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ՄԻՋՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Պուքրէշէն երէկ գիշեր առնուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Ռումանիա պիտի ընդունի տէրութեանց միջնորդութիւնը Պուլկարիոյ հետ իր խնդրին կարգադրութեան համար։ Այս միջնորդութիւնը իրաւարարութեան հանգամանք մը պիտի չունենայ։

ԻՍԼԱՄՆԵՐՈՒՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԿՈՉ ՄԸ

Ո՛վ հաւատքով և կրօնով օսմանցի, օ՛վ այրած կուրծքով իսլամ, աչքդ բա՛ց։

Թուրքին առջեւ է թշնամին, մայրերը, մանուկները, երիտասարդները զոհ եղան. օճախները, տուները բոլորը բոլորը աւերակ և լքուած են։

Նայէ՛, զանգակները կը հնչեն, օճախները կը մարին, Իսլամը կը կործանուի, կը մեռնի, կը լմննայ, դուն ի՞նչ կեցեր ես։

Ցանուն չէնքերուն, ճնչուածներուն հառաչներուն, Նախնիքներու փառքին, ցեղիդ արիւնին, տաքի ալ, կուրծքդ վահան, հոգիդ սուրախ, Պալքանը կարմիր արիւնով ներկէ՛, ի՞նչ կեցեր ես։

Աչքերուդ լո՛յսը մարեցաւ, ծունկերուդ ո՛յժը կորեցաւ. ո՛չ, անիկա մեծամեծ մը, ոտ ա՛պ մըն էր որ եկաւ անցաւ։ Այլեւս քեզի ժողվէ. Նայէ՛ մեծ թագաւորիդ նուիրական գերեզմանը, փառահեղ դամբանը թշնամին ոտնակոխ կ'ընէ, անոր հոգին կը դողդղայ, ոսկորները կը ցաւին. չէ՞ս լսեր, կը պոռայ, կը տառապելեր, աղաղակեր. նայէ ինչ կ'ըսէ. «Մե՛ղք, Հնացի թշնամիին ձեռքը, Թուրք չի կա՞յ արդեօք ահագին Ռումելիին մէջ»։

Չե՞ս լսեր, օ՛ն ելիր, եթէ ծունկերուդ մէջ ոյժ կայ, քալէ՛, թագաւորիդ տխուր դամբանին առջեւ ծունկի եկուր, ներողութիւն խնդրէ, և դուն թշնամիին անարգանքէն ազատէ։

Ի՞նչ կեցեր ես։

Մարող օճախները, այրող տուները, ոռնացող զանգակները, ծղմուող պլուխները, աւերակները ձայն կը հանեն, վրէ՛ժ, վրէ՛ժ։

Քալէ՛ և ցոյց տուր որ անունդ օսմանցի, փառքդ օսմանցի, արիւնդ օսմանցի են։

Ի՞նչ կեցեր ես։ Աչքերդ արիւնով, սիրտդ հաւատքով թող լեցուի։ Պատառուած, գետնին վրայ քաչկոտուող Դուրանին, և ծիծառին սիրոյն վազէ, վրէժի վազէ, Աստուծոյ սիրոյն վազէ, ի՛նչ կեցեր ես։ Ոռնացող զանգակներուն ձայնէն մեր ականջները խուլցան։

Արիւնի գետերու մէջ սառած լուացուեցաւ։

Այո՛, հառաչող չէնքերը, սուրէն պատառուած արգանդները, փրցուած, ծղմուած աղիքները, փշրուած կուրծքերը, այս բոլորը, այս ցաւերին բարբառութիւնները մէկ բան կը պահանջեն՝ վրէ՛ժ, վրէ՛ժ, օ՛ն ինչ կեցեր ես։ Մանուկները, մայրերը, երիտասարդները զոհ գացին, օճախները տուները աւերակ, աչքերը արտասուոտ և սրտերը պատառուած են։

Ի՛նչ կեցեր ես, քալէ, վրէ՛ժ, վրէ՛ժ։

«ՀԱՔԻ ՍՕԼ»

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

⁂ «Հիլալի» այսօրուան թիւին մէջ ուչագրաւ խմբագրական մը կայ, որուն եզրակացութիւնը սա է թէ հաշտութեան կնքումը Պուլկարիոյ և Ռումանիոյ պատերազմին հետ առնչութիւն ունի։

⁂ Քաղուած ստոյգ տեղեկութեանց համաձայն, Պուլկար բանակը տասնչորս է մեծ կռուի ձեռնարկելու հնազնէտէ կը նոհանջէ դէպի Չօրլու և պուլկար բանակատեղին այժմ կը գտնուի Լիւլէ Պուրկազ։ Պուլկարներու այս ընթացքը այլ եւ այլ կասկածներու տեղի տուած է։

⁂ Կեսարիոյ մէջ քուրտը այնքան սաստկացեր է որ օրական քանի մը մահեր կը պատահին։

⁂ «Հօզզ Եօլը» կ'իմանայ թէ Եվլամական նախարարութիւնը ստացած է 100,000 ոսկի բամբեյ յաւէնուաներուն։

⁂ Հասեմ քէօյէն Ջաթալճա երկարող հեռագրական գիծերուն նորոգումը սկսաւ։

⁂ Պօլսոյ զինուորական կառավարիչ Ճէմալ պէյ երէկ Հայտար Փաշայի հիւանդանոցը այցելելով, Օսմ. վիրաւոր զինուորներուն այցելեց։

⁂ Հինգ ու կէս միլիոն ոսկիի գանձապահական երկու միլիոնները Հնդկաստան և մէկ միլիոնները Եգիպտոս պիտի զրկուի և Սնացածը Օսմ. երկիրներու մէջ պիտի զետեղուի, կ'ըսէ Իրիկուան Թալըք թերթ մը։

⁂ Ասչի գիշեր ադրիանայի կերւ մը տեղի ունեցաւ Էտիրնէ Դուրսուի կողմը մարտանոցներու և աւժիր դիտերու միջեւ, որու միջոցին աւժիր դիտերէն Եոմանէֆ-փորէն սարճանակի հարուած մը սպաննելով երեք մեռաւ։

⁂ Կը տեղեկանանք թէ Ռէժիի մնացորդները պիտի երկարաձգուին։ Թէեւ դաշինքի անդամներու միջեւ այս մասին կարծեաց տարբերութիւն կը տիրէ, սակայն Վարչապետը և ուրիշ նախարարներ երկարաձգման կողմնակից են եղեր, ինչպէս կը հաստատուի։

⁂ «Իֆհամ» և «Ալեմդարդա» թերթերը, որոնք դադարման ենթարկուած էին, արտօնուեցան իրենց հրատարակութիւնը վերսկսելու։

⁂ Ծովեր պէյ երէկ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Արտաքին գործերու նախարար Սայիտ փաշայի հետ։

⁂ Անտիոքի Պատրիարքը կայս. իրատէով արտօնուեցաւ Բեթերսպուրկ երթալ Ռոմանոֆներու 300 ամեակի հանդէսներուն ներկայ գտնուելու համար։ Ն. Սրբազնութիւնը Ֆէնէրի Պատրիարքարանին հեռագրեց թէ քանի մը օր Պոլիս պիտի մնայ և յետոյ Ռուսիա պիտի երթայ։

Բարսեղյան քաակեց բանդագուշող սարսափութեան կատաղութեամբ։ Շնչեց լիաթոք. չէր տարակուսեր թէ այս անգամ ազատուած չըլլար։ Արդարեւ խելացած էր, Էօբինօզս կուզէր բանի մոցնել զինքը տանջանքի տեսեակին մէջ. հոն պիտի վերջանար ամէն բան։ Արդ իրեն անծանօթ պատճառով մը, ոչ ոք միջամտած էր, կամ թերեւս Էօբինօզս իրոք խորհած էր զինքը անօթի մեռցնել այս զնտանին մէջ։ Արդ, ողջ դուրս ելած էր այս տաղտափի վայրէն որ իր գերեզմանը պիտի ըլլար. ուրիշ այլեւս վախնալու բան մը չունէր, հաւասար քաջութիւնները և ծուղակները պիտի դադրէին հոն ուր պէտք էր մահը գտնէր։ Առի չատ պայծառ, արամաբանական, բացայայտ կ'երեւէր իրեն։ Առկեց առաջ կուզար զինքը խեղդող հզօր ուրախութիւնը։

Արդարեւ առկախին ազատ չէր, տարը համար չատ բան պէտք էր։ Բայց հիմա վստահ էր, այլեւս զինքը չէր հալածեր անտեսանելի ապաճանելիք մը, հիմա ձեռքը կրակին վրայ ալ ըլլար՝ հաստատուն և տաղդ գետնի վրայ կը քալէր։ Առաջուան պէս այլեւս չէր երթար ակամայ մղուած դժոխային վարպետութեամբ պատրաստուած ճամբաներէ նենգամիտ գետնի մը վրայ, տառաջնորդուած գէպի որոչ նպատակ մը, կանխաւ յորդադրուած լաւծումի մը յանգելու համար։

Փրկուած էր։ Մնացածը, այսինքն ազատութիւնը, փրկուելու պիտի գար պաղարիւնութեամբ— և մանաւանդ իր ամբողջ իր պաղարիւնը— ճարտարութեամբ ու համբերութեամբ։

Ուրախութեան հառաչով մը մրմնջեց.

— Հայդո՛ւ, հայդո՛ւ, կ'զգամ հաւատալ թէ պիտի…

Սկսաւ դուռը կեկին հպել իր ծռելէն և բոլորտի

քը նայեցաւ։ Կը գտնուէր տեսակ մը պզտիկ գաւիթի մէջ և դիմացը ունէր պարզ կերպով հիւսած դուռ մը։ Զայն բռնն քաշեց և ներս մտաւ։ Այն ատեն գտնուեցաւ նեղ նրբանցքի մը մէջ, որ ալ կողմը չատ վերը գտնուած լուսամուտէ մը լայնօրէն կը լուսաւորուէր։

— Ո՛ւֆ, գոչեց ուրախութեամբ, ահա վերջապէս երկինք… Բարէ՛, կործեցի թէ այլեւս երկինք պիտի չտեսնեմ։

Իրաւցնէ այլեւս հոս նեղքին տեսնակի մը մաղուած օդը չէր, լեցուն, պայծառ լոյսն էր որ անկէ կը թափանցէր։ Խնդիրը մինչեւ հոն հասնիլն էր։ Առարկա ընելու համար քոլորտիքը նայեցաւ, ինչ որ մինչեւ հիմա ըրած չէր տակաւին, որովհետեւ երկինք և լոյս վերատեսնելու ուրախութենէն խեղդուած էր։

— Ո՛հ, չար տառանայ, ըսաւ ետ ետ երթալով, ասիկա ուրախ բան չէ։

Արդարեւ ուրախ բան չէր. մեռելական նկուղի մը մէջ էր։ Մրմնջեց.

— Թաղման ատժամանակեայ վայր…

Ցաղթելով իր դժկամակութեան, նետաւ ուշադիր քննել իր նոր բանտը։

Ձախ կողմին վրայ կը ցցուէին երեք խուցեր՝ ծոցին ալ կապարէ դագաղներով։

Աջ կողմն ալ կային երեք խուցեր, բայց մէկուն մէջ, վարիններ մէջ կար դագաղ մը։ Միւս երկուքը թերանայաց կ'սպասէին գերեզմանական առանցին որ իրենց պիտի յանձնուէր անմիջապէս։

Բայց տարօրինակը այն է որ այս խցիկները փառաւորիրք ծայրացեալ կ'երեւէին, ինչպէս առօրութիւն է ընդհանրապէս, հոս, ծանր կողպեքներ էին։

Բարսէլյան ժամանակ չունեցաւ այս մանրամասնու-

ՔԱՌԼՄԱՆ

ՊԷՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

ՎԵՑ ՅԱՐԿ, ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՎԵՐԵԼԱԿ

ԸԶԱՏ ՄՈՒՏՔ

ԱՅԺՄ

ԵՂԱՆԱԿԻ ՎԵՐՋԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ԶԵՂՉ 30–50%.

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

Վերարկու, չրլազգեստ, քօսթիւմ, պլուզ, ժիւբ, ժիւբոն, մուշտակ, հովանոց, ձեռնոց, Թաշ ինակ, ղուլպայ, ֆլանէլ, կերպաս, տղոց զգեստ, կիներու և այրերու ճերմակեղէն, գլխարկ կիներու համար և աւրիշ հազար տեսակ ապրանքներ։

ԱՄԷՆ ՃԻՒՂԵՐՈՒ ՄԷՋ ԲԱԶՄԱԹԻՒ «ՕՔԱԶԻՕՆ»ներ

ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՅՐԵՐՈՒ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԴԱՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԻ ԵՒ ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Տոքթ. Ա. ԷՄՄԱՆՈՒԷԼԻՏԻՍ

Նոր դրութեամբ և կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ հին և նոր ջերմամիզութիւնը, գաղղիական ախտը, անկարողութիւնը և արգանդի հիւանդութիւնները։ Ամէն օր առաւօտէ մինչեւ իրիկուն կը գտնուի Պապը Ալի ճատտէսի, Մեսերեթ օթէլի դէմը, Պամէր լուսանկարչատան Բ. յարկի իր գրասենեակին մէջ, ուր կ'ընդունի հիւանդները։ Կիներու համար յատուկ տեղ կայ։ 50—1

Տքթ. Հ. Ինկիլիզեան
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԾՆՆԴԱՄԻԶԱԿԱՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Գիտական ամենավերջին մեթոտներով կը դարմանէ հինն և նոր ջերմամիզութիւնը, դժուարամիզութիւնը, սերմնահոսութիւնը, նոյնպէս միզամանի, երիկամունքի և Բրոսթատի հիւանդութիւնները։ Իսկ ֆրանկախտը ամէն տեսակները կարճ ժամանակի մէջ հիմնովին կը բուժէ ի հարկին 606 ի չըճուկով։ Հիւանդ կ'ընդունի, բայց ի կիրակէ ամէն օր Պահճէ գաբու, Պօղաչաճըրին դէմ, Սթամպօլ խան, թիւ 13, իր մասնաւոր դարմանատան մէջ։ Հինգշաբթի օրերը ձրի։ 50—21

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԼԱՍՏԻԿ ԿԱԼՕՇՆԵՐՈՒ

Յ. ԹՈՐՕՍԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԷՍԿԻ ԶԱՊԹԻՅԷ, ՔՕ — ՕՊԷՐԱԹԻՎԻ ԴԷՄ

Վաճառատունս, որ 12 տարուան փորձառութեամբը կրցած է շահիլ յարգոյ յաճախորդներուն համակրութիւնը, կը գտնուի առաջնակարգ ռուսական, ամերիկեան և անգլիական ամէն տեսակ կալօշի ճոխ մթերք մը, անմրցելի գիներով։ [illegible] Ամէն կերպ դիւրութիւն յաճախորդաց։ Գաւառներէն յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Վաճառում մեծաքանակ և փոքրաքանակ։

ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ „ՄԱՆՉՈՒՄԷ"Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՆՐ. ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

«Մանչումէ»ի անօրէնութիւնը դիւրութիւն մը տալու համար ժողովուրդին «Հանրային Գործակատարութեան Ընկերութիւն» անունով ընկերութիւն մը կազմած է [illegible]

Դիմել Պապը Ալի ճատտէսի «Մանչումէ»ի խմբագրատան Հանրային Գործակատարութեան Ընկերութեան անօրէն Ս. [illegible] էֆ.ի։

ՏՕՔԹՕՐ ԷԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

[illegible]

ՀԱՆԴԷՍ ԹԱՏՐՈՆ ԷՒՆ.
«Սինէմա Ամբրիքէն» Պէրա, Հալէպ հիւպատոսարանին դէմ, չքեղ ներկայացում ամէն օր, շաբաթը երկու անգամ բոլորովին փոփոխութիւն։

ԹԷՈԹԻԿԻ 1913 ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ
ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ
Գին 12 Ղրշ. Գաւառ 15 Ղրշ.
ԵՒ ԼՈՅՍ ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ
ԿԱՂԱՆԴԷՔԸ
Գին 2 Ղրուշ Գաւառ 2.50
Կեդրոնատեղի ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ վաճառատուն Կ. Պոլիս. Պահճէ Գաբու

Սպիտակ Դեղարան
Գ. ՀԱՃԵԱՆ
[illegible]

Տքթ. Տիգրան Թագւոր
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԱԽՏԵՐՈՒ

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, Շիշլի, Օսման պէյի [illegible]

Արևմտ և կանանց [illegible] Ամերիկայի և Անգլիոյ մէջ հմտացած, [illegible]

ՄԱՅՐԵՐՈՒ ԽԻՍՏ ԿԱՐԵՒՈՐ
ՆՈՐԱԾԻՆ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ
ԵՒ
ՏՂԱՅՈՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՏՔԹ. Օ. ԿՈՐԷՇԵԱՆ

Հիւանդ կ'ընդունի առաւօտ և կէսօրէ վերջ իր բնակարանը Պէրա, Թէփէ Պաշը, Թիւ 12։ 50—17

ՕԹԷԼ ՀԷՔԻՄ ՕՂԼՈՒ
ՊԻԼԷՃԻՔ

Պիլէճիկի էն կեդրոն և օդասուն դիրքի մը վրայ հաստատուած վերոյիշեալ օթէլը, [illegible]

ՀԱՏԱՎԱՃԱՌՈՒՄ ԵՒՐՈՊ. ԹԵՐԹԵՐՈՒ
«ՌՈՒՐ ԼԸ ԲԷՕԲԼԸ Տ'ՕՐԻԱՆ»
Հայկական պահանջներուն նուիրուած
ՊԱՊԱԿԱԼԼՕ
Այլաբանական պատկերազարդ
քաղաքական երգիծաթերթ
«ԼԸ ՄԱԹԷՆ», «ԼԸ ԹԱՆ», «ԼԸ ԺՈՒՐՆԱԼ»
եւն. քաղաքական օրաթերթեր

Դասատական լրագրավաճառներու մատնաւոր գինը։ Դիմել Պոլիս, Պապը Ալի Ճատտէսի թիւ 72, Եփրատ գործակալութեան, Սահակ Քիւրքճեան։

ԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՁՐԻ

ԱՖՐՈԴԻՏԷԱՆ ԵՒ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՊԱՐԻԶԷ
ՏՕՔԹԷՕՐ
ԳԱՍՊԱՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Գիտական վերջին նորութեանց համեմատ [illegible] կը դարմանէ ջերմամիզութիւնը, ֆրանկախտը, երազափորձութիւնը, առնական անկարողութիւնը և դժուարամիզութիւնը։

Բացի կիրակէէ, ամէն օր կը գտնուի Պահճէ գաբու, Նէքէրճի Հանի Պէքիրի անկիւնը, Մերհամէթճեան դեղարանը։
ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԸ ՁՐԻ 30—17

ՏՕՔԹ. Զ. ՃԷՋՎԷՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԾՆՆԴԱՄԻԶԱԿԱՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Պետական և Ազգ. հիւանդանոցներու մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ հին և նոր ջերմամիզութիւնը, երիկամունքի (պէօպրէք), միզափամփուշտի բրօսթաթի բորբոքումներ, [illegible] առաջ եկած ամորձիքներու [illegible] բրօսթաթի վերաբերեալ բորբոքումներ համար [illegible]

Գաղիականերախտ համար [illegible] չիւր գնով։

Բացի Վառէշամանէն, իր դարմանատան գտնուած հիւանդներուն [illegible] Բացի կիրակէէ, ամէն օր կը գտնուի Պոլիս, Սէնթ [illegible] Հայկ Ալ[illegible] դեղարանը։ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ օրերը ձրի։

ԱՉՔԻ
ՑԵԴԱՑԱՒԵՐԸ
ՌԵՒՄԱԹԻԶՄԻՆ
[illegible]

[illegible]

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ազ. Շէհիրի մեր նոր գործակալն է [illegible]

ՏՕՔԹ. Ռ. ՔԻՒՊԵՍԵԱՆ
[illegible]

ՏՕՔԹ. ՌՈՒԲԷՆ ՕՀԱՆԵԱՆ
ՔԷՕԹԱՀԼԵԱ

Վկայեալ Պէյրութի Ամերիկեան համալսարանէն, [illegible] Թաղապետական բժիշկ, մասնագէտ, Ներքին և մորթային հիւանդութեանց։ Կը հրաւիրենք Քէօթահիոյ արգոյ հասարակութիւնը օգտուիլ յարգելի Տոքթէօրին ներկայութենէն։ 5—5

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
[illegible]

Տքթ. Արամ Ռուճեան
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
[illegible]

[illegible]

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ
ԹԱՔՍԻՄ_ՅՈՒՆԱԿԱՆ
ՏՕՆՍՕԼԱԹՈՅԻՆ ԴԷՄ
(ՔԱՖԷ ԹԻՒՐՔ)

Այս անգամ Թաքսիմ յունական [illegible] դէմ գտնուած Քաֆէ Թիւրքը, զոր ես վարձած եմ, [illegible] ամէն տեսակ [illegible] համար [illegible] Հայկական [illegible] էֆ., [illegible] էֆ., հանէնտէ Մինդրաս էֆ., հանէնտէ Ցակոբոս էֆ., հանէնտէ [illegible] էֆ.։

Ընտանիքներու համար մասնաւոր սպասարկութիւն։
Վարձակալ
ԼԻՀՕՐ ՍԱՌՍԻ

— 264 —

թիւնը դիտելով։ Լուռ ծիծաղ մը ունեցաւ և մատնանիշ ընելով երկու թափուր խցիկները.

— Առատուած վկայ։ Անա պատրաստ ամնդուխ մը այս լուսամուտին հասնելու համար։

Առանց վարանելու աջը դրաւ վարի դագաղին վրայ և ցցուեցաւ մինչեւ վերի խցիկը՝ ուր պարաւորուեցաւ երկննալ ամբողջ փորին վրայ։

— Արդարեւ աւրկա խնդալիք բան չէ, բայց վերջապէս ընտրութիւնը իմ ձեռքս չէ, և քիթ պէտ ընելու առենը չէ, խորհեցաւ։

Լուսամուտը կերուած էր երկու խաչաձեւ մառերով։ Բարթէլլան գլուխը դուրս հանեց երկու մառերուն մէջէն և դիտեց։ Պարտէզներու վրայ կը նայէր։ Աչքովը չափեց բարձրութիւնը և ժպիտ մը ունեցաւ.

— Աննշան բառուած մը։

Լուսամուտին աջ կողմը պատ մը։ Քիչ մը անդին երկու կամարաձեւ պատուհան, կրօնական նուիրերով, գոցուած պատկերներով.

— Պալատին մառուր, խորհեցաւ Բարթէլլան, պատուհաններուն նայելով հրմա։

Ես քաշուեցաւ, ինքզինքը ժողվեց կրցածին չափ, թեւը երկարելու և փեղկերը չօչափելու համար։

— Փայտէ են։

Եւ ակռաւ խնդալ ուզածին պէս։ Այս անգամ վերջնականապէս ազատուած էր։ Խորտակել այս դիւրաբեկ արգելքը, սողոսկիլ, վարը նետած պատէն անդին անցնիլ. այս ամէնը խաղ մը պիտի ըլլար իրեն համար։

— Բարէ՛, հասայինց, կեանքը ո՜րչափ անուշ է, երբ մարդ մահը այդքան մօտէն կը տեսնէ։

Հիմա ցնծալից էր, ուժեղ և արի։ Փրկութիւնը աչքովով, սարսռ կերեւար իրեն, և ինքզինքը կը տեսնէր

— 261 —

Ուժով մը քաշեց իրեն. դուռը դիմադրեց։ Նոյնիսկ տեղէն չշարժեցաւ։

Այն առեն թողուց կղպանքը քննելու համար ծակը և շրջանակը։ Ուրախութեան աղաղակ մը խեղդեց։ Այդ ծակին հաստատուած էին երկու պտուտակներ կլոր խոշոր գլուխներով։ Ձայն քակելը խաղ մըն էր միայն, գործիքները չէին պակսեր տունակին մէջ յաջողելու համար այս գործողութիւնը։

Ծուռ ով գտաւ երկաթի կտոր մը պտուտակները քակելու համար, և աշխատելով հանդերձ կ'ըսէր ինքնիրեն.

— Ի՞նչ աւանակ եմ ես. եթէ անմիջապէս այցելած ըլլայի այս դրան, մինչեւ հիմա դուրս ելած էի արդէն... Բայց նաեւ, ինչպէս կրնայի միտքէս անցնել...

Եւ լուռ ծիծաղ մը վրջ։

— Հասկցայ... Հոս բերուած մարդիկը ընդհանրապէս չըթայակայ կ'ըլլան և պահակներու ուղղեկցութեամբ... Այս թէ ոչ անխոհեմութիւնը պիտի չի գործէին անհարակորէն այս կղպանքը դնելու հոս... Եւրինոզա մաղեր է այս պարագան... մաղեր է թէ ձեռքերս ազատ են... Ուստի օգուտ կը քաղեմ առնուցէ։

Նուազ ժամանակի մէջ արդէն պէտք չէ գրելու համար, երկու պտուտակները փրցուած էին։ Դուռը իրեն քաշելու պահուն կեցաւ, առասպանքի քրտինքը ճակտին վրայ, և մրմնջեց.

— Հապա եթէ արտաքին փականքներով բանուած ըլլայ։

Բայց մոլեգնաբար ինքզինքը թոթուելով, երկու ձեռքով քաշեց առագին փականքը և իրեն քաշեց. ծակին երկաթը առաջնուններուն վրայ ինկաւ, դուռը բացուեցաւ։